Ազգ
Azg
armenian daily
14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2002 ՇԱԲԱԹ 165 (2610)

Սեպտեմբերի 15-ին՝ Խաչվերաց տոն

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 14-ին նախորդող կամ հաջորդող կիրակի օրը ժողովուրդը ավանդաբար նշում է քրիստոնեական տոնացույցի Խաչվերաց տոնը, որը ժողովուրդը հաճախ անվանում է Սրբխեչ («Սուրբ Խաչ») կամ Ուլնոց: Ըստ ավանդույթի, Հայոց եկեղեցին, որ սովորաբար կարեւոր տոները կիրակի օրերին է նշում, Խաչվերացը նույնպես նշում է սեպտեմբերի 14-ին նախորդող կամ հաջորդող կիրակի օրը: Այս տարի տոնը կնշվի սեպտեմբերի 15-ին, որի առթիվ Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարում եւ հայրապետական բոլոր թեմերում կմատուցվի պատարագ:

Տոնը նվիրված է Քրիստոսի խաչելության խաչի գերեդարձին: Խաչափայտը կույս Հեղինեն գտել եւ մեծագույն հանդեսներով տեղադրել էր Երուսաղեմի Սբ. Հարություն եկեղեցում: 610 թվականին պարսիկները գրավել են Երուսաղեմը եւ, ի թիվս այլի, «գերի տարել» նաեւ խաչը: Հերակլ կայսրը 627 թ.՝ հաղթելով պարսիկներին, վերադարձրել է Տիրոջ խաչը եւ կրկին հանձնել Սբ. Հարություն տաճարին:

Ըստ ժողովրդական ավանդույթների, Խաչվերացը կամ Սրբխեչը խորհրդանշում է աշնան սկիզբը եւ տնտեսական տարվա մի փուլից մյուսին անցնելը: Այն իր բնույթով ուրախ տոն է, որը ավարտվում է մեռելոցով, այսինքն տոնական աշնանային բարիքներից «մաս» է հանվել հանգուցյալներին:

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Լինսիի» միջոցներով չորս հազար ընտանիք բնակարան կունենա

Արտաշես Թումանյանի աշխատանքային այցը աղետի գոտի

«Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով հանրապետությունում իրականացվող կարեւորագույն ծրագրերի ընթացքին Լոռու եւ Շիրակի մարզում երեկ ծանոթացավ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, «Լինսի» հիմնադրամի համակարգող խորհրդի անդամ Արտաշես Թումանյանը: Աշխատանքային այցն ընդգրկում էր Սպիտակ, Գյումրի, Վանաձոր քաղաքները:

Երկու մարզերում, փաստորեն, բնակարանային ապահովման խնդրի մեծ մասը «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով է իրականացվում: Ամբողջական գումարը, որ տրամադրվել է շինմոնտաժային աշխատանքներին, 93,8 միլիոն դոլար է, որով աղետի գոտում շուրջ չորս հազար ընտանիքների համար կլուծվի բնակարանային խնդիրը: Աշխատանքները կավարտվեն մինչեւ 2003 թ. նոյեմբերը: Իրականացվում են ինչպես նոր շենքերի կառուցում, այնպես էլ ամրացում, ուժեղացման աշխատանքներ 9 բալից ավելի երկրաշարժի համար հաշվարկված:

Տես • էջ 2

ՊԱՆԿԻՐՍԻ ԱՀԱԲԵԿԻՉՆԵՐ

Վաշինգտոնը դեմ է Պուտինի վերջնագրին եւ աջակցում է Վրաստանին

ԱՄՆ Պետդեպարտամենտում երեկ BBC-ի թղթակցին հայտարարել են, որ Մ. Նահանգները չի աջակցի Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինին, եթե նա իրականացնի տինը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին նախազգուշացրել էր, որ Ռուսաստանն ինքնապաշտպանության միջոցներ կձեռնարկի, եթե Վրաստանը սեփական տարածքում

Վրաստանի տարածքում չեչեն գրոհայինների դեմ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու իր սպառնալիքը: Պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչը նշել է, որ Վաշինգտոնը վճռականորեն պաշտպանում է Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը եւ դեմ կլինի Վրաստանում Ռուսաստանի միակողմանի գործողություններին:

Ավելի վաղ ՌԴ նախագահ Պուվերջ չդնի չեչեն խռովարարների գործունեությանը: Անվտանգության խորհրդին գրած նամակում նշել էր, որ վրացական կողմի ռազմական գործողությունները շոշափելի արդյունքներ չեն տվել: Ի պատասխան Վրաստանը հայտարարել էր, թե բոլոր անհրաժեշտ միջոցները կձեռնարկի սեփական անվտանգությունն ապահովելու համար:

Դուման պաշտպանում է Պուտինի հայտարարությունը

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ուրբաթ օրը Պետդուման իր ընդունած «Ռուս-վրացական հարաբերությունների վիճակի մասին» որոշման մեջ լիովին պաշտպանում է Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի սեպտեմբերի 11-ի հայտարարությունը: Անհրաժեշտ 226 ձայնի դիմաց որոշումը պաշտպանել են 348 պատգամավորներ, դեմ են արտահայտվել 18 պատգամավորներ, մեկը ձեռնպահ է մնացել, հաղորդում է «Գազետա.ռու»-ն:

Դրյուկովը Քոչարյանին հանձնեց Պուտինի ուղերձը

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունել է Հայաստանում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան Անատոլի Դրյուկովին: Դեսպանը հանրապետության նախագահին հանձնել է ռուս-վրացական սահմանին ստեղծված իրավիճակի կապակցությամբ ԵԱՀԿ անդամ երկրներին ուղղված ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի ուղերձը: Հանդիպման ժամանակ քննարկվել է նաեւ հայ-ռուսական հարաբերություններին առնչվող հարցերի լայն շրջանակ:

Քոլին Փաուելը լոբբինգ է անում ՄԱԿ-ի ԱԽ մյուս անդամների հետ

Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելը երեկ սկսեց լոբբինգի ենթարկել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամ մյուս 14 երկրներին, սկսելով Չինաստանից, որ Ռուսաստանի հետ ցարդ հանդիսանում էր Իրաքի դեմ Մ. Նահանգների ռազմական գործողության գլխավոր հակառակորդներից մեկը: Փաուելն աշխատում է, ինչպես հաղորդում են միջազգային լրատվամիջոցները, Անվտանգության խորհրդի առաջիկա ճակատագրական նիստից առաջ ապահովել անդամ երկրների համաձայնությունը նախորդ օրը ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի առաջ նախագահ Բուշի առաջարկին՝ առանց որեւէ նախապայմանի ՄԱԿ-ի քննիչների առջեւ բացել Իրաքի զինագործարաններն ու պահեստարանները:

Երեկ նախագահ Բուշն իր նախորդ օրվա հայտարարությունն ավելի եւս հստակեցրեց եւ ասաց, որ այլեւս չի պատկերացնում Անվտանգության խորհրդի որեւէ որոշում, որը հստակ ժամկետներ չպարտադրի Բաղդադին: «Խոսքը ոչ թե ամիսների կամ տարիների պայմանաժամի մասին է, այլ օրերի եւ շաբաթների», ասաց նա:

Համենայն դեպս, բացի Բաղդադից եւ մի քանի այլ մայրաքաղաքներից, նախագահ Բուշի նախորդ օրվա ճառը դրականորեն է դիմավորվել շատերի կողմից, որոնք դրա մեջ տեսնում են իր գործողությունները ՄԱԿ-ի շրջանակներում քննարկելու եւ համաձայնեցնելու Վաշինգտոնի ցանկությունը: Անշուշտ, ոմանց համար, ինչպես Մոսկվայի, դա հրաշալի առիթ է սակարկությունների...

Այսուհանդերձ, նախագահ Բուշը լավատես չէ պատերազմից խուսափելու Սադդամ Հուսեյնի ցանկության նկատմամբ...

Եվ իրոք, Իրաքի փոխվարչապետ Թարեք Ազիզը երեկ Բաղդադում հայտարարեց, որ հարձակման ենթարկվելու դեպքում Իրաքը պատրաստ է դաս տալու ամերիկացիներին: Եվ կրկնեց այն միտքը, թե Բաղդադը չի կարող քննիչներին ընդունել առանց նախապայմանի, զինապահեստների ստուգմանը պետք է հետեւի Իրաքի դեմ ՄԱԿ-ի հաստատած պատժամիջոցների վերացումը:

Ռազմական օգնությունն Ադրբեջանին՝ 9 մլն դոլար

Ադրբեջանական «Զերկալո» թերթի տվյալներով, այս տարի Մ. Նահանգների կողմից Ադրբեջանի բանակին տրվելիք օգնությունը բարձրանալու է 9 մլն դոլար, նախորդ տարվա 4 մլն-ի փոխարեն: Այս մասին հայտարարել է պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւը, որի կարծիքով, սեպտեմբերի 3-4-ը Բաքվի մոտ ռազմական ուսումնարանում տեղի ունեցած ընդվզումը սոցիալական վիճակի արդյունք էր: Նա հայտնել է նաեւ, որ 3 օրից ինքը մեկնելու է Պակիստան, ռազմական համագործակցության պայմանագիր ստորագրելու: «Թուրքիայից հետո Պակիստանը մեր ռազմական ամենասերտ դաշնակիցն է», ասել է նա:

Հայր Վազգեն վրդ. Միրզախանյանը՝ Վիրահայոց թեմի առաջնորդ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 12-ին Հայաստանի մի շարք լրատվամիջոցներում հաղորդվել է Հայ առաքելական եկեղեցու Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Գեւորգ արք. Սերայդարյանի մահվան մասին, նշելով, որ «Վրաստանի դատախազությունը մահվան փաստի առնչությամբ հետաքննություն է սկսել, սակայն, Էջմիածինը Գեւորգ արքեպիսկոպոսի դիահերձման թույլտվություն չի տվել»:

Այսօր Մայր աթոռի մամլո դիվանը տարածել է Սբ. Էջմիածնի պաշտոնական հայտարարությունը, որում ասված է, որ «Սբ. Էջմիածինը որեւէ տեղեկություն չունի Վրաստանի դատախազության կողմից Սրբազանի մահվան փաստի առնչությամբ հետաքննություն սկսելու մասին: Ինչ վերաբերում է Սրբազանի դիահերձմանը Մայր աթոռի արգելք հանդիսանալուն, ապա սույն լուրը բացարձակապես չի համապատասխանում իրականությանը եւ ամբողջովին մտացածին է»:

Գեւորգ արքեպիսկոպոսի մարմինը հողին կհանձնվի Թբիլիսիի Ս. Գեւորգ եկեղեցու բակում՝ հայ մեծանուն գործիչների գերեզմանների հարեւանությամբ:

Հայ առաքելական եկեղեցու Վրաստանի թեմի առաջնորդ է նշանակվել հայր Վազգեն վարդապետ Միրզախանյանը: Վերջինս ներկայացվել է համայն Վրաստանի պատրիարք Իլիա Երկրորդին, նրան հանձնելով Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ-ի նամակը:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Կոնգրեսի արտաքին հատկացումների հանձնաժողովը հաստատել է Հայաստանին տրվելիք օգնության չափը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ Կոնգրեսի արտաքին հատկացումների գլխադասային հանձնաժողովը երեկ հաստատել է 2003 թ. ֆինանսական տարվա համար Հայաստանին տրվելիք օգնության չափը՝ ոչ պակաս քան 83.4 մլն դոլար սովորական օգնություն եւ հավելյալ 3,75 մլն դոլար ռազմական օժանդակություն, որից 750 հազարը՝ կրթական եւ ուսուցողական ծրագրերի համար:

Ինչպես տեղեկացնում է Ամերիկայի հայկական համագումարը (ԱՀՀ), այս տարվա օգնության չափն ավելին է, քան պահանջում էր Բուշի վարչակազմը (70 մլն դոլար), թեեւ պակաս է 2002 թ. ֆինանսական հատկացումներից:

Օրինագիծը խրախուսում է Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ու հրադադարի պահպանմանը միտված նախաձեռնությունների իրագործումը (ականազերծման, երիտասարդների փոխանակման տարածաշրջանային ծրագրեր): Որպես փոխվստահության ամրապնդմանն ուղղված քայլ՝ ԱՀՀ-ն արդեն 100 հազար դոլար է նվիրաբերել Մարշալի ինստիտուտին, ինչը հնարավորություն կտա վարժեցնել հատուկ շնաշնակության շներ՝ Հայաստանի տարածքում տեղակայված ականների հայտնաբերման նպատակով:

Հանձնաժողովը պնդել է նաեւ, որ նախկին տարիներից կուտակված 20 մլն դոլար օգնությունն «անհապաղ տրամադրվի» Լեռնային Ղարաբաղին: Բացի այդ, առաջարկվել է 2003 թ.-ի համար ԼՂ-ին հատկացնել եւս 5 մլն դոլար օժանդակություն:

Օրինագիծն առաջիկայում կքննարկվի Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատում, ապա՝ Սենատում, որից հետո երկու պալատների համատեղ հանձնաժողովը քննության կառնի կողմերի առարկությունները:

Ընթացիկ

ՏՈՆ

«Լսել էի՝ եկա, տեսա. Գյումրին իսկապես բարելավվում է»

Հետերկրաշարժային Գյումրու մշակութային-հասարակական կյանքի եռեւելի կենտրոնն է «Իսնւք» համալիրը: **«Ազգը»** մեկ անգամ չէ, որ անդրադարձել է նրա համակարգում գործող «Գոհար» երաժշտական դպրոցին, սփյուռքահայ ճանաչված խմբավար Սեբուհ Աբգարյանի ղեկավարած «Գոհար» երգչախմբին եւ սիմֆոնիկ նվագախմբին: Կոլեկտիվներ, որոնց համբավը դուրս է եկել հայրենիքի սահմաններից՝ նվաճելով արտերկրի երաժշտասերների լայն լսարան: Թերթը գրել է նաեւ գեղատեսիլ հյուրանոցի եւ դրա կենցաղային սպասարկման տարբեր կետերի մասին, որոնք գործում են բարձր մասնագիտական մակարդակով:

Սեպտեմբերի 13-ին տոն էր «Իսնւք» համալիրում, մեծածավալ տարածքում: Այդպես են որակավորում այստեղ տեղի ունեցած միջոցառումը թե՛ գյումրեցիները, թե՛ քաղաքի հյուրերը: Բացօթյա բեմահարթակում կազմակերպված համերգը մաս է կազմում «Իսնւք»-ի նմանատիպ բազում միջոցառումներին եւ արդեն իսկ նորություն չէ գյումրեցիների համար:

Սակայն այս անգամ միջոցառումը մեծապես նշանավորվեց այն հանգամանքով, որ ներկաների թվում էին «Իսնւք» կենտրոնի ստեղծման մտահղացողները եւ իրագործման բարերարները՝ լիբանանաբնակ Խաչատուրյանների ընտանիքը:

«Երկրաշարժից հետո առաջին անգամ Գյումրիում եղա 1996-ին: Շատ խոցվեց սիրտս, երբեմնի տեսածս աշխույժ, սքանչելի քաղաքն այդպես ավերված...

Դա նաեւ մեր՝ իմ, զավակներիս վիշտն էր: Նույն զգացողություններն ունեցած են անոնք: Հայաստանով մեկ շրջայց արած որդիներս՝ Հարութը, Շահենը եւ Նարը, մտադրվեցին իրենց ներդրումն ունենալ աղետի գոտու վերականգնման գործում: Ինչպես կարող էի ես՝ մայրս, սրտացավորեն չարձագանքել նրանց հոգու մղմանը: Այդպիսով, մեր հայրենակարոտ սրտի փափագը փորձ արեցինք իրականացնել», պատմում է տկն Գոհարը:

Գոհար Խաչատուրյան: Բարեհամբույր ու գթասիրտ հայուհի, որի անունով երախտագիտորեն անվանվեցին «Իսնւք»-ի մեջ ընդգրկված մի շարք մշակութային համույթներ, օջախներ:

1997-ին ստեղծվեց կենտրոնի կառուցման նախագիծը, 2000 թ. այն իր հյուրընկալ դռները բացեց գյումրեցիների առջեւ:

«Իսնւք»-ի հիշատակած տոնական համերգում հանդես եկան տեղի «Էսկադա» պարի թատրոնը, «Դեղձանիկ» երգչախումբը, «Գոհար ազգային» համույթը, Երեւանից եկած հյուրեր «Գոհար» գործիքային եռյակը եւ փողային քառյակը:

«Ի սրտե հուզված եւ ուրախ եմ տեսնելով, որ Գյումրին այսօր նաեւ երգում ու պարում է: Ինչ խոսք, անելիքներ սակավին կան: Բայց եւ այնպես փոփոխությունը զգալի է: Լսել էի՝ եկա, տեսա. Գյումրին իսկապես բարելավվում է», ասում է տիկին Գոհար Խաչատուրյանը:

Հանդիսության շարունակությունը տեղի կունենա սեպտեմբերի 14-ին, Գյումրու պետական դրամատիկական թատրոնում: Իսկ սեպտեմբերի 16-ին, ժամը 19-ին, «Գոհար» սիմֆոնիկ նվագախումբն ու երգչախումբը Ս. Աբգարյանի ղեկավարությամբ համերգ կտան Երեւանի «Կարեն Դեմիրճյան» մարզահամերգային համալիրի դահլիճում:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Գյումրի

«Լինսիի» միջոցներով չորս հազար ընտանիք բնակարան կունենա

Սկիզբը էջ 1

Արտաշես Թումանյանը մանրամասնորեն ծանոթացավ շինարարական ընթացքին, դիտեց բնակարանները, խոսեց վարպետների հետ: Որքան էլ զարմանալի թվա, խնդիրներ կան աշխատուժի հետ կապված: Չնայած բարձր վարձատրությանը (200 դոլարից ավելի), կա որակյալ, բարձրակարգ վարպետների խնդիր, եւ շինարարության ընթացքին զուգահեռ նաեւ երիտասարդ մասնագետներ են պատրաստվում:

Աղետի գոտու բնակարանային շինարարությունից զատ, աշխատանքային խումբն ականատես եղավ նաեւ «Լինսի» հիմնադրամով վերանորոգվող եւ արդեն ավարտին հասնող ճանապարհների շինարարության ընթացքին՝ Վանաձորից ուղեւորվելով Դիլիջան (տրամադրված 2 մլրդ դրամով՝ 36 կմ ճանապարհ է վերանորոգվել), այնուհետեւ՝ Սեւանի նորակառույց մայրուղով մինչեւ Երեւան:

Արտաշես Թումանյանն ընդհանուր առմամբ գոհունակություն հայտնեց աշխատանքային ընթացքից, թե՛ ծավալների եւ թե՛ որակի առումով: «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով իրականացվող ծրագրերը կավարտվեն մինչեւ 2003 թվականի վերջը: ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի խոսքերով, սակայն, խնդիր է դրված նաեւ այլ աղբյուրներ ներգրավելու՝ 2003 թվականից էլ շինարարական տեմպերը պահպանելու համար:

Մ. Հ.

Պատանի ամունքողների փառատոն

Առաջիկա երկուշաբթի օրը՝ սեպտեմբերի 16-ին, ժամը 12:00-ին ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունում տեղի կունենա մամլո ասուլիս՝ նվիրված պատանի ամունքողների հանրապետական անդրանիկ ամունքի փառատոնին: Ասուլիսի ընթացքում տեղեկություններ կտրվեն մրցույթի պայմանների, առաջարկվող 111 գործերի, ինչպես նաեւ մրցանակների վերաբերյալ:

ՇԻՐԱԿ

Կանայք հաջողակ բիզնեսմեններ

Շիրակի մարզում գործող վեց վարկային ակումբներից առաջինը «Գյումրին» է, որն արդեն 5 տարեկան է: ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի մարկետինգի աջակցության ծրագրի տրամադրած արտոնյալ վարկերի շնորհիվ ակումբի անդամները մասնագիտացել են կիսաֆաբրիկատների, հացի, մուրաբաների արտադրության կազմակերպման եւ առեւտրի բնագավառներում: Նրանց փորձը ցույց է տալիս, որ կանայք նույնպես կարող են հաջողակ բիզնեսմեններ լինել: Հիշյալ ակումբի բոլոր հիմնադիր-անդամները կանայք են: Նրանց արդյունավետ գործունեության շնորհիվ ակումբին սկսել են անդամակցել նաեւ տղամարդիկ:

«Ոսկե հասկ» վարկային ակումբում ընդգրկված են մարզի տարբեր համայնքներից 17 անդամներ: Հիմնական զբաղվածությունը հացահատիկային եւ կարտոֆիլի արտադրությունն է: Երկու ակումբ մասնագիտացել է կաթի եւ կաթնամթերքի արտադրությունում: Մարզում, ընդհանուր թվով, ակումբներում ընդգրկված են 97 անդամներ: Կանխիկ գումարի առկայությունը նրանց հնարավորություն տվեց վարձակալել այն հողատարածքները, որոնք երկար տարիներ մնացել էին անմշակ: Ամեն տարի վարկային ակումբի յուրաքանչյուր անդամ իր հողատարածքն ավելացնում է 2-3 հեկտարով: Ստացված եկամուտների հաշվին, սեփականության իրավունքով, ձեռք են բերվել նաեւ մեծ քանակությամբ վարելահողեր:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

«Այժմ» թերթը նորից լույս է տեսնում

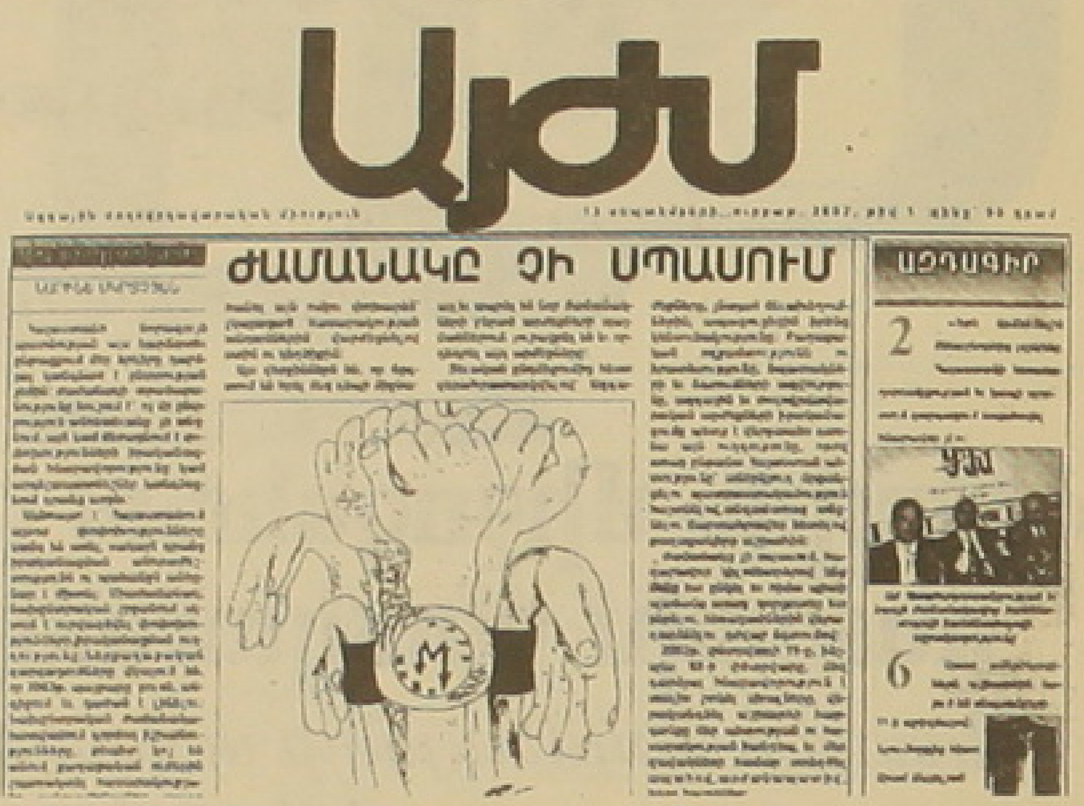
Այժմ
ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՉԻ ՍՊԱՍՈՒՄ

Տեւական դադարից հետո երեկ վերստին սկսեց լույս տեսնել Ազգային ժողովրդավարական միության (ԱԺՄ) «Այժմ» պաշտոնաթերթը, ծանոթ լրագրող, Մամուլի ազգային ակումբի նախագահ, **«Ազգ»** եւ մի շարք այլ թերթերի նախկին աշխատակից Նարինե Մկրտչյանի խմբագրությամբ: 1500 տպաքանակ ունեցող թերթը լույս է տեսնելու շաբաթը երկու անգամ՝ երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին: Առաջին էջի վրա տարածվող խմբագրականում Ն. Մկրտչյանը գրում է. «Այժմ» թերթը սատար է կանգնելու նոր՝ ժողովրդավարական, ազգային, ազատական արժեքների, որոնց կայացման պահանջով մեր ժողովուրդը ոտքի է կանգնել 1988 թ. ղարաբաղյան շարժմամբ»: Ենթադրվում է, որ ընդդիմադիր 16 կազմակերպությունների համախմբման մեջ, որին մաս կազմող ընդամենը 1 կազմակերպություն իր թերթն ունի, «Այժմի» նորից լույս տեսնելը կկարեւորի Վազգեն Մանուկյանի կուսակցության դիրքերը: Մաղթենք, որ թերթը շարունակի լույս տեսնել նաեւ նախագահական ու խորհրդարանական առաջիկա ընտրություններից հետո էլ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Հզոր հայրենիք» կուսակցությունը ձեւավորեց նախընտրական շտաբ

Սեպտեմբերի 12-ին հրավիրված «Հզոր հայրենիք» կուսակցության հանրապետական խորհուրդը քննարկել է առաջիկա քաղաքական գործընթացներին, մասնավորապես ընտրություններին կուսակցության մասնակցության հարցը: Խորհրդի որոշմամբ ձեւավորվել է նախընտրական շտաբ՝ կազմակերպելու կուսակցության մասնակցությունն առաջիկա տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ՀՀ նախագահի եւ ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրություններին: Խորհրդի որոշմամբ շտաբը կդառնա ընտրություններին կուսակցության մասնակցության աշխատանքները համակարգող եւ ուղղորդող մարմին: Շտաբի պետ է հաստատվել կուսակցության փոխնախագահ Ստեփան Մարգարյանը:

Ով ով է ավիացիայում

Հայկական ավիացիայում ընթացող վերափոխումներն այսօր որոշակի շփոթություն են ստեղծել ինչպես հասարակության մեջ, այնպես էլ մամուլում: «Հայկական ավիաուղիներ», «Հայկական միջազգային ավիաուղիներ», «Արմենիա» միջազգային օդանավակայաններ», «Զվարթնոց» օդանավակայան անվանումները հաճախ հեռուստատեսությամբ եւ մամուլում օգտագործվում են մեկը մյուսի փոխարեն: Հարկ ենք համարում ճշտել, որ «Զվարթնոց» օդանավակայանի կառավարումն իրականացնողն «Արմենիա» միջազգային օդանավակայաններ» ընկերությունն է: «Հայկական միջազգային ավիաուղիները» նորաստեղծ ավիաընկերություն է, որն առնչություն չունի օդանավակայանի կառավարումը ստանձնած ընկերության հետ: «Հայկական միջազգային ավիաընկերության» բաժնետերերն են «Մուլտի գրուպը», «Վերսանդ եւ Հրայր Հակոբյանները», Լեւոն Բաղդասարյանը՝ «Սաբերտուր» (Փարիզ) ընկերություն: Որոշ տեղեկությունների համաձայն, «Սաբերտուրի» հետ համատեղ նորաստեղծ ավիաընկերության մեջ ներկայացված է նաեւ SIDON TRAVEL-ը:

Ա. Մ.

Հայաստան այցելելը հղի է պաշտոնազրկման վտանգով

Օգոստոսի 17-19-ը Երեւան էր ժամանել թուրք գործարարների պատվիրակությունը, որը գլխավորում էր Իգդիրի առեւտրի եւ արդյունաբերության պալատի նախագահ Թայյար Օրալը: Ինչպես օգոստոսի 30-ի համարում տեղեկացնում է «Ակօսը», այցելության ավարտին Օրալի հետ պաշտոնազրկվում են նաեւ պալատի վարչական խորհրդի բոլոր անդամները: Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Այն պատճառաբանությամբ, որ Օրալը Հայաստանում առանց նախնական թույլտվության հանդես է եկել վերոհիշյալ պալատի անունից, իսկ նրա այցը համաձայնեցված չի եղել:

Ինչ վերաբերում է Իգդիրի առեւտրի եւ արդյունաբերության պալատի տնօրենների խորհրդի անդամ Իլհան Աքյոլին, ապա նա, այցի առնչությամբ կամայականության մեջ մեղադրելով Օրալին, միաժամանակ ընդգծել է, որ նրա պատվիրակության անդամների գերակշիռ մասը գործարարներ չէին, բայց Հայաստանում եղան գործարարի անվան տակ:

Հ. Չ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

«Մրցակցային շուկան պետք է դարձնել քաղաքակիրթ»

Նշեց տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահը

Երեկ ավարտվեց ԵԱՀԿ երեւանյան գրասենյակի կազմակերպած երկօրյա սեմինարը նվիրված Հայաստանում տնտեսական մրցակցության պաշտպանության խնդիրներին: Միջոցառմանը մասնակցում էին Հայաստանի կառավարության, Ազգային ժողովի ներկայացուցիչներ, միջազգային կազմակերպությունների փորձագետներ ԱՄՆ-ից, Գերմանիայից, Ռուսաստանից, Լեհաստանից: Բացի ԵԱՀԿ երեւանյան գրասենյակից, սեմինարը ֆինանսավորել էին ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), ԱՄՆ-ի, Գերմանիայի կառավարությունները, Եվրոպական հանձնաժողովը, Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը:

Սեմինարի նպատակների եւ գործնական նշանակության, ինչպես նաեւ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության խնդիրների շուրջ հարցազրույցի հրավիրեցինք ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի նախագահ Սամվել Ստեփանյանին:

– Սեմինարը նվիրված էր Հայաստանում մրցակցային միջավայրի զարգացման խնդիրներին: Այստեղ են հրավիրվել լավագույն մասնագետներ տարբեր երկրներից, ինչպես նաեւ մեր գործընկերներ: Քննարկումների արդյունքում հստակեցվում են վերջիններիս հետ մեր համագործակցության ուղղությունները, յուրաքանչյուր երկրի ունեցած խնդիրները, դրանց բացահայտման ուղիները: Իմ գնահատմամբ, սեմինարի կարեւոր նպատակներից են ուշադրությունը մեր հանրապետությունում այս ոլորտի նկատմամբ եւ գործնական օգնությունը մեզ: Գաղտնիք չէ, որ Հայաստանում տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մարմին գոյություն չի ունեցել: Երբ ընդունվեց օրենքը եւ ստեղծվեց այս մարմինը, նրա առջեւ դրվեց այն բազմաթիվ խնդիրների լուծումը, որոնցով այլ երկրները զբաղվել են տասնյակ տարիներ: Այսինքն՝ մեզ ժամանակ է հարկավոր պետական այլ մարմինների հետ համատեղ այս խնդիրների լուծման համար:

– Վերջերս հանձնաժողովը հայտարարությամբ հանդես եկավ, որտեղ կոչ էր արվում չխախտել մրցակցության կանոնները: Դա ի՞նչ նպատակ ուներ: Ավելի ճիշտ չէ՞ր լինի յուրաքանչյուր դեպքի առնչությամբ կոնկրետ քայլեր ձեռնարկելը:

– Հայտարարությունը ճարահատյալ քայլ էր: Երբ առանձին ապրանքային շուկաներ ենք ուսումնասիրում, այնքան խախտումներ ենք բացահայտում, որ եթե բոլորի նկատմամբ օրենքով նախատեսված քայլեր կիրառենք, ապա մեր տնտեսավարող սուբյեկտները շատ անհարմար վիճակի մեջ կհայտնվեին: Նրանք թերանում են ծանոթանալ մեր օրենքի դրույթներին: Այս առումով բացարձակ անգրագիտություն է: Հայտարարությունը նաեւ բարի կամքի դրսեւորում էր: Ինչ խոսք, առաջիկայում կոնկրետ երեւույթների նկատմամբ քայլերի մասին կիմանաք: Շատերն այն հույսն ունեն, որ կասենք, կարձանագրենք ու կանցնենք: Սակայն դա հին աշխատաոճ է, այդպես չի լինելու: Լինելու է հետեւողականություն, բոլորը ստիպված կլինեն հարգել օրենքը: Մենք կարող ենք նաեւ հրավիրել այդ տնտեսավարող սուբյեկտներին, քննարկել օրենքի դրույթները: Միասնաբար պետք է ստեղծենք համակարգ, որը կկոչվի մրցակցային համակարգ:

Օրինակ, ուսումնասիրել ենք օղու արտադրության ոլորտը: Այստեղ որեւէ մրցակցություն չկա: Բոլորն աշխատում են մեկը մյուսից առաջ անցնել անբարեխիղճ մրցակցությամբ: Ասեմ, որ յուրաքանչյուրն էլ կտուժի, անկախ շուկայում զբաղեցրած դիրքից: Չի կարելի կոչվել մրցակցության պաշտպանության մարմին եւ այդ ամենի հանդեպ աչք փակել: Յուրաքանչյուր տնտեսավարող սուբյեկտ պետք է պատասխան տա նաեւ սպառողի առջեւ: Այսօր սեմինարում էլ խոսվեց այն մասին, որ մեր ապրանքային շուկայում խնդիրները մեծ են: Մասնավորապես փորձագետները նշեցին, որ փոքր տնտեսավարող սուբյեկտները ստիպված են լինում մեծերի ազդեցության պատճառով փակվել: Ես չափազանց վատ եմ զգում դրանից: Իրոք, շուկան, հատկապես հիմա, երբ պատրաստվում ենք մուտք գործել Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպություն, պետք է դարձնել քաղաքակիրթ: Հարկ է նշել, որ խախտումները լինում են ոչ միայն մեր, այլեւ այլ երկրներում գործող տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից, որոնք ապրանք են ներմուծում Հայաստան: Այս առնչությամբ էլ մենք պայմանավորվածություններ ունենք տվյալ երկրների համանման կառույցների հետ՝ համատեղ պայքարելու այդ երեւույթների դեմ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

Հյուսիսային պողոտայի «բնակիչները» վտարվում են «իրենց զբաղեցրած տարածքներից»

Ինչպես գրեթե ամեն ինչ մեր երկրում, Հյուսիսային պողոտայի հետ կապված աշխատանքներն էլ սկսվեցին մեծ ոգեւորությամբ եւ աշխուժությամբ: Սակայն աշխատանքների հետագա ընթացքը նույնպես չտարբերվեց մյուս գործընթացներից:

Հյուսիսային պողոտայի օտարման գոտում գտնվող հողամասերի եւ անշարժ գույքի սեփականատերերի դժգոհությունը հետզհետե աճում է: Օտարման գոտու բնակիչներն արդեն քաղաքացիական հայցերի շրջանակներում հայտնվում են դատարաններում որպես պատասխանող:

Երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների քաղաքացիական գործերով առաջին ատյանի դատարանն՝ Էդուարդ Ավետիսյանի նախագահությամբ, փորձեց սկսել «Հյուսիսային պողոտա եւ կասկադ» ԾԻԳ պետական հիմնարկի հայցն ընդդեմ Սարգիս Սարդարյանի եւ նրա եղբոր, որոնք բնակվում են Աբովյան 1/2 հասցեում:

Հայցը վերաբերում էր զբաղեցրած տարածքից վտարելու պահանջին: Դատական նիստը սկսվեց եւ... հետաձգվեց մինչեւ սեպտեմբերի 19-ը: Հետաձգման հիմնավորումը պատասխանողի առաջարկով էր պայմանավորված: Ս. Սարդարյանը խնդրեց հետաձգել՝ կողմերի միջեւ հաշտեցման եզրեր գտնելու համար:

Դատարան չէր կարողացել ներկայանալ մյուս պատասխանողը, որը, եղբոր հավաստմամբ, 2 անգամ կաթվածահար եղած հիվանդ է:

Հաշտեցումը հայցվորի ներկայացուցիչ Ս. Աղաբեկյանը պատկերացնում է այսպես. 80 քմ-ի դիմաց առաջարկված 13.500 դոլարին կավելացվի եւս 3 հազար դոլար (ակամա հարց՝ եթե 80 քմ-ի գնահատումը ռեալ է եղել, ապա ինչպե՞ս եւ որտեղի՞ց է ավելացվելու եւս 3 հազար դոլարը):

Ըստ պատասխանող Սարգիս Սարդարյանի, այսպես թե այնպես, Հյուսիսային պողոտայի հարցերում պահպանվում է իրավական կողմը, սակայն որոշումների մեծ մասն ուղղակի անբարոյական է:

Դատավարական գործընթացում հայտնված բնակիչներն ունեն մի շարք տարօրինակ խնդիրներ: Ըստ բնակիչների, բացի ունեցած գնահատումից, նման խնդրանքով որեւէ այլ կազմակերպության դիմելիս, որպես կանոն, մերժվում են: Որոշ վճիռների էլ ծանոթանում են ոչ թե դատարանում, այլ միայն տանը:

Իսկ այն բնակիչները, որոնք համաձայնել են իրենց զբաղեցրած տարածքներն ազատել ցածր գներով, ըստ Աբովյան 1/2 հասցեում բնակվողների, երբեւէ չեն ապրել իրենց օտարված տներում:

Հյուսիսային պողոտայի շինարարությունը հիշվելու մեծ հավանականություն ունի, քանի որ նման բարդություններն ու անելանելի իրավիճակները չեն կարող ուղղակի մոռացվել:

Մենք անպայման կանդրադառնանք հիշատակված դատավարությանը թեկուզ այն պատճառով, որ նախագահում է մի դատավոր, որն իրեն թույլ էր տվել նմանատիպ դեպքի կապակցությամբ որոշում կայացնել եւ, որոշումը պահարանում փակելով եւ արձակուրդ գնալով, արգելք էր հանդիսացել դատավարության մասնակցի կողմից վճիռը բողոքարկելու իրավունքն անհրաժեշտ ժամկետներում իրագործելուն:

Ա. Հ.

Մինչեւ մայրաքաղաքի փողոցները կարգի բերվեն, մեր ազգը նորից ընթերցասեր կդառնա

Առաջին հայացքից բացարձակապես միմյանց հետ կապ չունեցող այս երեւույթները, որքան էլ տարօրինակ լինի, բավականին կապված են:

Ինչ սկսվել են Բաղրամյան փողոցի վերանորոգման աշխատանքները, ամեն Աստծո առավոտ ողջ փողոցը վերեւից ներքեւ խցանվում է այնքան ժամանակ, մինչեւ բոլոր աշխատանքի շտապողներն ուշանում են:

Իհարկե, աշխատանքի հասնում են միայն նրանք, ում նյարդերը վաղուց կոփվել են, եւ պատրաստ են դիմակայելու ցանկացած իրավիճակի:

Սակայն ամենատարօրինակը, թերեւս, այն էր, թե երթուղային տաքսիներից մեկի ուղեւորներն ինչպես էին անցկացնում փողոցի խցանման հետեւանքով «ձեռք բերած» ազատ ժամանակը. նրանք կարդում էին: Մեկը թերթ էր կարդում, մյուսը՝ ինչ-որ փոքրիկ գրքույկ:

Այս տեսարանին ականատես՝ մի պահ մոռացա, թե որտեղ եմ գտնվում: Մտածեցի. «Մի՞թե փողոցների եւ մայթերի ավերածությունն ու դանդաղկոտ շինարարությունը գոնե մի օգուտ տվել են մեզ»:

Պարզվում է, որ Բաղրամյան պողոտան Կիեւյան հրապարակից մինչեւ օպերա հասնել-անցնելու համար նախկին մի քանի րոպեն բացարձակապես բավարար չէ: Եվ ուղեւորները, անկախ կարդալու նկատմամբ սեր ունենալ-չունենալուց, զբաղվում են ընթերցանությամբ:

Անհավատալի է, բայց՝ փաստ:

Փաստ է նաեւ մեկ այլ հանգամանք: Չգիտես ինչու, ոչ մի ճանապարհաշինարարի մտքով իսկ չի անցնում աշխատանքներն այնպես կազմակերպել, որ մայրաքաղաքի որոշ փողոցներում երթեւեկությունն ուղղակի կաթվածահար չլինի: Ինձ թվում է, որ մայթաճանապարհաշինության ավարտից հետո դեռ երկար ժամանակ երեւանցիները հայացքով ծանրաքաշ բեռնատարներ են փնտրելու՝ բեռնված ասֆալտով կամ խճաքարով:

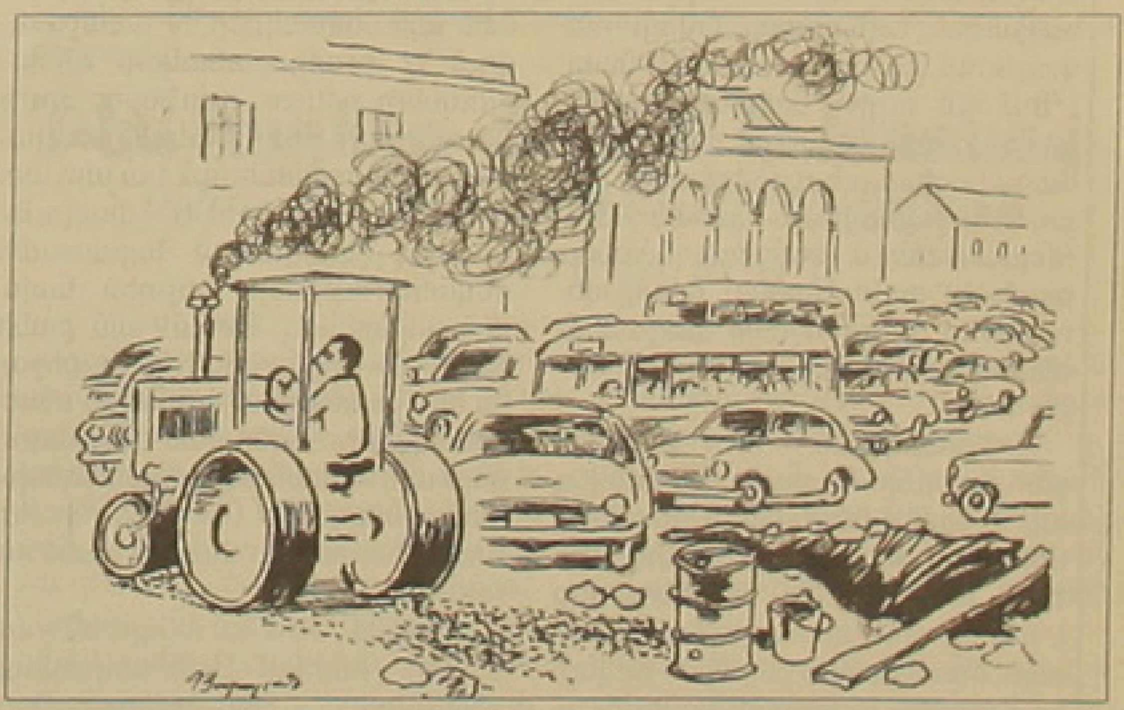

Իսկ ամենահետաքրքրականն այն է, որ ոչ մեկին դա չի մտահոգում: Յուրաքանչյուրը գլուխը կախ իր աշխատանքն է անում՝ հաշվի չառնելով, որ, օրինակ, իր աշխատանքի պատճառով փոշու մեջ կորցրել է մի քանի հետիոտնի: Հոգ չէ, չէ՞ որ արդեն սովորել ենք, որ մեր հագուստը փոշու «նուրբ» շերտով է պատվում, կոշիկները փոշեծածկվում են, իսկ աչքերից առջեւ «զարգացող» տեսարանը «խեղդամահ» է անում ցանկացած գեղագիտական ճաշակ:

Իսկ երթեւեկության սովորական դարձած խցանումների ժամանակ մնում է միայն կարդալ:

Ինչ «ախտով» ասես չեն վարակի խեղճ ժողովրդին անկազմակերպ կազմակերպիչները:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հանդիպում Փիթըր Քաուիի հետ

Չորեքշաբթի օրը Գրողների միությունում գրողների ու դրամատուրգների հետ հանդիպումից հետո, հինգշաբթի օրը, ժամը 15:30-ին հայ մշակույթի երախտավոր, բանաստեղծ եւ արվեստագետ Արեւշատ Ավագյանի ղեկավարած մշակույթի հայկական ֆոնդի գրասենյակում Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանի Գրիգոր Նարեկացու անվան հայագիտական ամբիոնի վարիչ, ծնունդով շոտլանդացի հայագետ Փիթըր Քաուին ելույթ ունեցավ ավելի լայն հետաքրքրություններ ունեցող լսարանի առջեւ: Նա խոսեց գիտնական-պետություն փոխհարաբերությունների մասին, նշելով, որ Ամերիկան այդ առումով առեղծվածային պետություն է, որտեղ ինչքան քիչ է պետության միջամտությունը, այնքան լավ է ժողովրդի համար: Ամերիկան անհատների պետություն է, ասաց նա, ճիշտ է, պետությունը նեցուկ է կանգնում արվեստագետին եւ գիտնականին, գոյություն ունի արվեստների զարգացման համար հոգացող ազգային հիմնադրամ, բայց նրա հասկացումներն այս կամ այն կազմակերպությանը կամ մարմնին կախված են մեծ մասամբ կառավարող կուսակցությունից: Հանրապետական կուսակցությունը կողմնակից է արվեստների նվազագույն հովանավորմանն ու ֆինանսավորմանը: Դեմոկրատականն առավել շռայլ է:

Առանց համապատասխան, ճշգրիտ բառերի պակասը զգալու, մաքուր հայերենով երիտասարդ գիտնականը, որը շատ-շատերից ավելի խորությամբ է ուսումնասիրել Նարեկացու, Խորենացու, Ագաթանգեղոսի եւ ուրիշների գործերը, անդրադարձավ նաեւ ճշմարտության որոնման ճանապարհին գիտնականի անաղարտության, նախապաշարումներից զերծ մնալու խնդրին:

Գիտնականն այս անգամ Հայաստան է ժամանել ուսումնասիրելու ներկա հայ թատրոնի իրավիճակը: Նարեկացու 1000-ամյակի նախապատրաստական աշխատանքներից նա նշեց գիտաժողովների անցկացումը, որոնցից մեկն՝ Արամ կաթողիկոսի կազմակերպությամբ: Ինքը դրանց մասնակցելու է «Միջնադարյան հայ մտքի զարգացումը» թեմայի զեկուցումով:

Պրոֆեսորի ելույթից եւ իրեն ուղղված հարցերի պատասխաններից հետո գլոբալիզացիայի եւ մշակույթի ու հայագիտության հարաբերությունների թեմային անդրադարձավ նրա հայազգի կինը՝ Անահիտ Թութունջյանը: Այդ թեմայի շուրջ իր մտահոգություններն արտահայտեց մշակութային խորհրդարանի հերթական նիստը վարող, մշակույթի հայկական ֆոնդի գրասենյակի ղեկավար Արեւշատ Ավագյանը, որը, շեշտելով բնության գեղեցկության հարցում տարբեր ծաղիկների գոյության անհրաժեշտությունը, կարեւորեց առանձին ազգերի ու ժողովուրդների առաքելությունն՝ ամբողջ աշխարհում մարդկության զարգացման գործում:

Հ. Ծ.

Նկարիչների միությունը տոնեց իր հիմնադրման 70-ամյակը

1932 թ. հայտնի նկարիչներ Արա Սարգսյանի, Մարտիրոս Սարյանի, Մհեր Աբեղյանի, Քոչարի եւ իշխանությունների աջակցությամբ հիմնվեց Հայաստանի նկարիչների միությունը: Հիմնադրման օրվանից մինչ այսօր միությունն ունեցել է 1100 անդամ: Երեկ վերածննդի ու հույսի տոն էր միությունում, որտեղ հավաքվել էին մի քանի սերունդների ներկայացուցիչ արվեստագետներ՝ մասնակցելու հուշաքարի բացման արարողությանը (քանդակագործ Գագիկ Ղազարյան) եւ տոնին նվիրված ցուցահանդեսի բացմանը: Հուշաքարի բացման պատիվը շնորհվեց ավագագույն նկարիչ Էդուարդ Իսաբեկյանին: Տոնի կապակցությամբ բազմաթիվ բարեմաղթանքներ հղեցին Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը, Արվեստի ակադեմիայի ռեկտոր Արամ Իսաբեկյանը, միության նախագահ, պրոֆեսոր Կարեն Աղամյանը, որոնք էլ կտրեցին ցուցահանդեսի ժապավենը: 70 տարվա ընթացքում կուտակված ստեղծագործական ավյունը, ճաշակն ու նկարչի մտորումները կտավներին էին հանձնել տարբեր սերունդների 500 նկարիչներ ու այսօր իրենց տոնի օրը ներկայացրել մեկ հավաքական ցուցահանդեսով:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱԶԳ

ԲԱՆԱՎԵՃ

Ստարովոյտովան երբեք տարածքների փոխանակում չի առաջարկել

«Ազգ» թերթի ս. թ. հուլիսի 30-ի համարում հրապարակվել էր ձեր թերթի մշտական հեղինակներից մեկի՝ Հակոբ Չաքրյանի «Մեղրու հարցում» Ադրբեջանի ղեկավարությունն հրամերժ մտքեր է արտահայտում» հոդվածը, որտեղ ասվում է, որ Հայաստանից ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավոր ընտրված (1989-1991 թթ.) Գալինա Ստարովոյտովան որպես Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծման եղանակ իբր առաջարկել է տարածքային փոխանակում Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև:

Մեզ անհայտ է, թե վերոհիշյալ հոդվածի հեղինակն իր պնդումը հաստատող որևէ փաստացի ապացույց ունի՞ արդյոք, թե ոչ, բայց մենք մեր հերթին պնդում ենք, որ Գալինա Ստարովոյտովան իբրև Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծման տարբերակ երբեք տարածքային փոխանակում չի առաջարկել Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև՝ թե ԽՍՀՄ-ի օրոք և թե նրա փլուզումից հետո: Դեռ ավելին՝ ստույգ հայտնի է մեզ, որ Գալինա Ստարովոյտովան բավական հաճախ քննադատում էր «տարածքների փոխանակման» տարբերակը, այն համարելով «հերթական կաբինետային ձեռնածություն բնակչությամբ և տարածքներով»: Ի գիտություն խմբագրության և հոդվածագրի՝ հիշեցնում ենք փորձագետ և քաղաքական գործիչ Գալինա Ստարովոյտովայի Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի առնչությամբ ունեցած դիրքորոշման էվոլյուցիայի որոշ փուլեր:

- ԽՍՀՄ ԳԱ ազգագրության ինստիտուտի կողմից ազգամիջյան հարաբերությունների խնդիրների վերաբերյալ (1987 թ., նոյեմբեր) ԽՄԿԿ կենտկոմ ներկայացված վերլուծական գրության մեջ, ի թիվս միջէթնիկական այլ խնդիրների, առաջին տեղում հիշատակվում էր Լեռնային Ղարաբաղը (այն ժամանակ՝ ԼՂԻՄ): Փորձագետների կողմից (նրանց թվում էր և Գ. Ստարովոյտովան) առաջարկվում էր ԼՂԻՄ-ում մտցնել միութենական (կենտրոնական) կառավարում: Ճգնաժամի ավելի ուշ փուլերում նա պաշտպանում էր նաև ԼՂԻՄ-ում ուղիղ նախագահական կառավարում մտցնելու տարբերակը (քաղաքացիական պատերազմից հետո ԱՄՆ հարավային նահանգների, Հնդկաստանում Փենջաբի նմանությամբ և այլն): Այսինքն խումբը վերաբերում էր Ադրբեջանի վարչական ենթակայությունից ԼՂԻՄ-ի դուրսբերմանը:

- Փորձագետների 1987 թ. առաջարկությունը մասամբ ընդունվեց ԽՍՀՄ այն ժամանակվա ղեկավար Միխայիլ Գորբաչովի կողմից, երբ 1988 թ. օգոստոսին հայտարարվեց ԼՂԻՄ հատուկ կառավարման կոմիտեի ձևավորման մասին (ավելի շատ հայտնի է «Վոլսկու կոմիտե» անունով), իսկ հետո նաև փոփոխություններ մտցվեցին ԽՍՀՄ սահմանադրության մեջ (1988 թ., դեկտեմբեր): Այդ կիսատ-պռատ որոշման նկատմամբ Գալինա Ստարովոյտովայի արձագանք-վերաբերմունքին կարելի է ծանոթանալ «Ռոդինա» («Հայրենիք», 1989 թ., թիվ 1) հանդեսում տպագրված «Հարցը լուծված է, խնդիրը մնում է» իր հարցազրույցից: Դրանից բացի, այդ թեմայով կա նաև «ժողովուրդների իրավունքները և պետությունը» 1988 թ. դեկտեմբերի 6-ի իր ելույթը (տես Գալինա Ստարովոյտովա. «10 տարի առանց շունչ քաշելու իրավունքի» ժողովածու, Սանկտ Պետերբուրգ, 1999):

- Հետագայում, ԽՍՀՄ շրջանակում ճգնաժամի էսկալացիայի հետ կապված, Գ. Ստարովոյտովան ԽՍՀՄ ղեկավարությանն առաջարկեց ԼՂԻՄ խնդրի լուծման այլ տարբերակ ևս, որի իմաստը համատիրությունն էր (երկկառավարում)՝ անգլո-ֆրանսիական Նոր Հեբրիդների կամ անգլո-եգիպտական Սուդանի օրինակով:

- Բացի այդ, ինչպես հայտնի է, Գալինա Ստարովոյտովան սերտ համագործակցում էր ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովի հետ ԽՍՀՄ նոր սահմանադրության իր նախագիծը պատրաստելիս (նախ և առաջ միջտարածաշրջանային պատգամավորական խմբի շրջանակում), որի համաձայն, ինչպես հայտնի է, բոլոր

ինքնավար կազմավորումներն իրավունքներով հավասարեցվում էին միութենական հանրապետություններին: Հասկանալի է, որ այդ դեպքում ԼՂԻՄ խնդիրը լուծվում էր նոր հիմնական օրենքի շրջանակում: Այս կապակցությամբ հիշեցնենք Գալինա Ստարովոյտովայի ընտրարշավի գլխավոր կարգախոսը Երևանում (1989 թ., մայիս)՝ «Ինքնիշխանություն և իրավահավասարություն մեծ ու փոքր ժողովուրդներին»:

- ԽՍՀՄ փլուզումից առաջ և հատկապես հետո Գալինա Ստարովոյտովան հետևողականորեն պաշտպանում էր նաև Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի իրավական լուծման այն նախագիծը, որ առաջարկվում էր իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Յուրի Բարսեղովի քաղաքական-իրավական աշխատանքներում: Նա այդ աշխատանքը համարում էր «փայլուն» և միշտ քննադատում Հայաստանի ղեկավարությանը (ինչպես նախկին, այնպես էլ ներկա) այն բանի համար, որ միջնորդների և Ադրբեջանի հետ բանակցություններում պաշտոնական Երևանը վատ է օգտագործում այդ «ականավոր մասնագետի» (հենց այդպես էր նա միշտ խոսում Յուրի Բարսեղովի մասին) հանձնարարականները:

- 1997 թ. ԱՄՆ-ում անգլերեն լույս տեսավ Գալինա Ստարովոյտովայի «National Self-Determination: Approaches and Case Studies» («Ազգային ինքնորոշում. մոտեցումներ և դեպքերի ուսումնասիրություններ») գիրքը (ռուսերեն լույս տեսավ 1999 թ.՝ արդեն հեղինակի մահից հետո): Գրքում սևով սպիտակի վրա գրված է. «...Լեռնային Ղարաբաղի դեպքն այն բանի տիպիկ օրինակն է, թե ինչպես ինքնորոշման խաղաղ խորհրդարանական պահանջների անտեսումը վաղ թե ուշ կարող է հանգեցնել լայնամասշտաբ քաոսային պատերազմի... միջազգային իրավական տերմինաբանությամբ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը պետք է դիտարկվի ոչ թե որպես տարածքային վեճ, այլ որպես ինքնորոշման դեպք...»: Այդ նույն աշխատության մեջ Գ. Ստարովոյտովան միջազգային հանրությանն առաջարկում է 5 չափանիշներ, որոնց ամբողջությունը պետք է հիմնավորման ընդհուպ սեփական անկախ պետության ստեղծման իրավունք ընձեռի այն ժողովուրդներին, որոնք ձգտում են հասնել դրան: Հատուկ նշենք այն հանգամանքը, որ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում չճանաչված պետություններից միայն Լեռնային Ղարաբաղն է համապատասխանում այդ 5 չափանիշների ամբողջությանը:

Սահմանափակվելով վերոհիշյալ փաստերով միայն, ենթադրում ենք, որ դա միանգամայն բավարար է, որպեսզի Ձեր ուշադրությունը չհոգնեցնենք հարցի այդ ասպեկտի վրա:

Ինչ վերաբերում է նախկին ԽՍՀՄ շրջանակում «տարածքների փոխանակման» նախագծով Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծմանը, ապա ինչ-որ նման բան իրոք գոյություն ուներ: Այս տարբերակը մշակվել էր համեմատական և հետահայաց քաղաքագիտության միջինստիտուտային խմբի կողմից, որը գլխավորում էր պատմական գիտությունների դոկտոր Ա. Բ. Զուբովը ԽՍՀՄ ԳԱ արևելագիտության ինստիտուտից: Այս նախագիծը հիմնված էր բնակավայրերի հանրաքվեական «ինքնորոշման» գաղափարի վրա: Դրա իրականացման արդյունքում ենթադրվում էր Հայաստանի և Ադրբեջանի մի շարք շրջանների և բնակավայրերի վարչական վերաենթակայություն/վերաենթարկում: Պլանը քննարկվեց 1988 թ. ԽՄԿԿ կենտկոմի, երկու հանրապետությունների կոմկուսների կենտրոնական կոմիտեների աշխատակիցների, երկու հանրապետությունների գիտական և մշակութային հասարակայնության ներկայացուցիչների հետ, բայց հավանության չարժանացավ:

Մինչդեռ «Պոլ Գոբլի պլանն» ի հայտ եկավ 1992 թ. մայիս-հունիսին, երբ ԽՍՀՄ-ը վերացել էր աշխարհի քաղաքական քարտեզից, իսկ Հայաստանը և Ադրբեջանն արդեն անկախ պետություններ էին և ՄԱԿ-ի անդամներ: Գալինա Ստարովոյտովայի վերաբերմունքը «Պոլ Գոբլի պլանի» հանդեպ շատ հստակ արտահայտված է վերոհիշյալ «Ազգային ինքնորոշում. մոտեցումներ և դեպքերի ուսումնասիրություն» աշխատությունում (էջ 86). «...Նման փոխանակումը կանջատեր Հայաստանն Իրանից, իր կարևոր տնտեսական գործընկերոջից... Իրավական տեսակետից նման լուծումը հակամարտության ծանրության կենտրոնն ինքնորոշման խնդրից կտեղափոխեր Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև տարածքային վեճի հարթություն»:

Ենթադրում ենք, որ վերը նշված փաստարկներն ավելի քան բավարար են պնդելու համար այս նամակի հրապարակումը որպես Հակոբ Չաքրյանի հոդվածում շարադրված տեղեկությունների հերքում:

«Գ. Ստարովոյտովայի անվան հայկական պատմա-մշակութային հիմնադրամի» ղեկավարությունը հույս ունի նաև, որ ապագայում հեղինակը և սիրված պարբերականն իրենց հոդվածներում Գալինա Ստարովոյտովային հիշատակելիս ավելի ուշադիր և պահանջկոտ կլինեն նրա անվան հետ կապված փաստերը ստուգելիս:

Մ. ԱՎԱԳՅԱՆ,
Գ. Ստարովոյտովայի անվան հայկական պատմամշակութային հիմնադրամի գործադիր տնօրեն

Ստարովոյտովայի անվան հիմնադրամը հաշվենկատ է գործում

Ովքեր քիչ թե շատ ծանոթ են այսպես կոչված Մեղրու հարցի պատմությանը և թեկուզ մասնակի հետևել են Գալինա Ստարովոյտովայի հայանպաստ գործունեությանը, չեն կարող չիմանալ ղարաբաղյան հիմնահարցը Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև տարածքների փոխանակման սկզբունքով լուծելու նրա տարբերակի մասին: Քանի որ Ստարովոյտովան այդ տարբերակն առաջ էր քաշել դեռևս ԽՍՀՄ փլուզման նախօրյակին, ուստի նա տարածքափոխանակման առաջարկի առումով միանգամայն առաջ էր անցել ինչպես RAND Corporation-ի աշխատակից Պոլ Գոբլից, այնպես էլ Թուրքիայի ներկայիս վարչապետ Բյուլենթ Էջևիթից:

Ավելին՝ Ստարովոյտովայի ազդեցությամբ տարածքների փոխանակման տարբերակը պաշտպանել էին Ղարաբաղի հիմնախնդրի փորձագետների և ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների միջտարածաշրջանային խմբերը, որոնց առաջնորդում էր նա: Ըստ երևույթին, Ստարովոյտովայի ազդեցության տակ էր նաև ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովը, որ ժամանակին Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդիումի նիստում նրա անունից տարբերակը պաշտպանելու համար հայ ակադեմիկոսներից ներողություն է խնդրել:

Այլ կերպ՝ Ստարովոյտովան ակադեմիկոս Սախարովին թյուրիմացության մեջ էր գցել: Ըստ երևույթին, Գ. Ստարովոյտովայի անվան հայկական պատմամշակութային հիմնադրամն էլ **«Ազգի»** միջոցով փորձում է թյուրիմացության մեջ գցել հայ հասարակությանը: Այլապես՝ հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մարիամ Ավագյանը տողերիս հեղինակի հոդվածի առնչությամբ «Ազգի» խմբագրին դիմելիս չէր գրի. «Մեզ անհայտ է, թե վերոհիշյալ հոդվածի հեղինակն իր պնդումը հաստատող որևէ փաստացի ապացույցն ունի՞ արդյոք»: Այնուհետև նա պնդում է, որ Ստարովոյտովան իբրև Ղարաբաղի խնդրի լուծման տարբերակ երբեք տարածքային փոխանակում չի առաջարկել, ընդհակառակը՝ քննադատում էր «տարածքների փոխանակման» գաղափարը:

Տվյալ դեպքում խնդիրը «փաստացի ապացույցները» չեն, այլ դրանց անմատչելիությունը: Ստարովոյտովան հակազդեցություն առաջ չբերելու համար Հայաստանում տարածքափոխանակման մասին բացահայտ չէր արտահայտվում, իսկ համախոհները նրա առաջարկը խնամքով թաքցնում էին հանրության ուշադրությունից: Ուրեմն հիմնադրամը «փաստացի ապացույցներ» պահանջելիս ոչ թե դրանց գոյության մասին տեղյակ չէ, ի վերջո Ստարովոյտովան արխիվ ունի, այլ առաջնորդվում է ապացույցների անմատչելիության հաշվարկով:

Մոտեցումը հաշվենկատ է: «Փաստացի ապացույցների» բացակայությամբ Ստարովոյտովան դառնում է զրպարտության թիրախ, շահագրգիռ կազմակերպությունները ստանում են նրան որպես տարածքների փոխանակման մոլի հակառակորդի ներկայացնելու լայն հնարավորություն, այդ ընթացքում հիմնադրամը շարունակում է ճշմարտությունը հաջողությամբ քողարկել: Հարկ է, սակայն, նշել, որ ցանկալին որպես իրողություն ներկայացնելու պարագայում հաշվարկները, անկախ հաշվենկատության աստիճանից, միշտ չէ, որ արդարացնում են, իսկ դա ենթադրում է վրիպումների անխուսափելիություն: Հիմնադրամը, Ստարովոյտովայի տարածքափոխանակման տարբերակը քողարկելու նպատակով, նրա «Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի առնչությամբ ունեցած դիրքորոշման էվոլյուցիայի որոշ փուլեր» մեզ հիշեցնելիս խճճվում է և լուրջ վրիպումներ թույլ տալիս:

Ի դեպ, ԼՂԻՄ-ում միութենական կառավարում մտցնելու Ստարովոյտովայի առաջարկը, այնուհետև նրա առաջ քաշած համատիրության (երկկառավարում) տարբերակը, ԽՍՀՄ սահմանադրության իր նախագիծը պատրաստելիս ինքնավար կազմավորումների իրավունքները միութենական հանրապետությունների իրավունքներին հավասարեցնելու մոտեցումն ու Յուրի Բարսեղովի նախագծին ցուցաբերած աջակցությունը ոչ մի կերպ չեն հակասում տարածքափոխանակման սկզբունքին: Ընդհակառակը՝ դրանք միանգամայն համատեղելի են, որովհետև եթե խոսքը ԼՂԻՄ-ի իրավունքների մասին է, ապա դրանք կարելի է ընդլայնել նաև տարածքների փոխանակման պայմաններում:

Ինչ վերաբերում է Պոլ Գոբլի ծրագրի նկատմամբ Ստարովոյտովայի վերաբերմունքին, 1997 թ. ԱՄՆ-ում լույս տեսած նրա գրքին, ինչպես նաև տարածքափոխանակման գաղափարը ԽՍՀՄ ԳԱ արևելագիտության ինստիտուտի աշխատակից, պատմ. գիտ. դոկտ. Ա. Բ. Զուբովի միջինստիտուտային խմբով պայմանավորելու հիմնադրամի միտումներին, ապա մենք չենք պնդել, որ Ստարովոյտովան իր տարբերակն առաջադրել է Գոբլի ծրագրից հետո, այլ ընդգծել ենք նախքան 1992-ին դրա ի հայտ գալը: 1993-ի օգոստոսին շրջանառության մեջ է դրվել այդ ծրագրի կատարելագործված տարբերակը, սակայն երբ ԼՂՀ պաշտպանական բանակը, վերահսկողություն հաստատելով մինչև Հորադիզ, Զանգեզուրի գոտին ամրապնդեց, Գոբլի ծրագրի հետ տապալվեց նաև դրա կատարելագործված տարբերակը:

1997 թ. հունվարի 29-ին **«Ազգին»** տված հարցազրույցում Պոլ Գոբլն ընդգծել էր. «Ես պետք է խոստովանեմ, որ դրությունը զգալիորեն փոխվել է: Սահմանային փոփոխության հեռանկարը թուլացել է: Կարծում եմ, որ տարածքային նման փոփոխությունների հարցը ներկայումս բոլորովին տեղ չունի բանակցային գործընթացում»: Այլ կերպ՝ Ստարովոյտովան, որ օրինակ էր ծառայել Գոբլի ծրագրի համար, դրա տապալումից հետո տրամաբանական է, որ ինքը նրա օրինակով հրաժարվեր արդեն իսկ տապալված տարբերակից: Հետևաբար ԱՄՆ-ում լույս տեսած նրա գիրքը նույնպես փաստարկ չէ, պարզապես շփոթմունք է առաջացնում:

Շփոթմունքի առումով թերևս հասկանալի է Զուբովի օրինակը: Ինչո՞ւ: Որովհետև հիմնադրամը Զուբովի միջինստիտուտային խմբին կամայականորեն հակադրում է Ստարովոյտովայի միջտարածաշրջանային պատգամավորական խմբին: Մինչդեռ եթե Զուբովի խումբը պաշտպանել էր տարածքների փոխանակման գաղափարը, ապա Ստարովոյտովայի խումբը դա որպես ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման տարբերակ առաջարկել է ԽՍՀՄ-ի ղեկավարությանը: Դրանում համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի 1989 թ. նոյեմբերի 28-ի նիստին, որտեղ հանդես էր եկել պատգամավոր Գրազինը և միջտարածաշրջանային խմբի անունից ասել. «Կա էլի մի միջոց նման խնդիրների լուծման համար: Դա կոչվում է տարածքների փոխանակում»:

Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ Ստարովոյտովան չէր առարկել: Այն պարզ պատճառով, որ նա էլ Ղարաբաղի խնդրի փորձագետների խմբի անունից Լատվիայի ժողովրդական ճակատի «Ատմոդա» ինֆորմացիոն բյուլետենի 1989 թ. հուլիսի 12-ի համարում էր հանդես եկել և հրապարակել հակամարտության լուծման հետևյալ տարբերակը. «ԼՂԻՄ-ի 5 շրջաններից չորսը, ինչպես նաև Շահումյանի, Խանլարի և մյուս շրջանների մի մասը, Լաչինի քրդական գյուղերի զգալի մասը պետք է միացվեն Հայաստանին, իսկ ԼՂԻՄ-ի Շուշիի շրջանը, Վարդենիսի, Կրասնոսելսկի մի մասը Սևանի ափով և Մեղրու շրջանը՝ Ադրբեջանին»:

Ի դեպ, այս տողերը ևս սևով են գրված նույնպես սպիտակի վրա, ընդ որում՝ Գալինա Ստարովոյտովայի ձեռքով: Ուրեմն, «Ազգի» խմբագրությունը հույս ունի, որ Ստարովոյտովայի անվան հիմնադրամը ցանկալին որպես ճշմարտություն ներկայացնելիս մեզ այսուհետև անտեղի չի մեղադրի: Ի գիտություն հիմնադրամի նշենք, որ «Ատմոդա» ինֆորմացիոն բյուլետենում հրապարակված Ստարովոյտովայի հոդվածին 1991 թ. հուլիսի 2-ի համարում պատմ. գիտ. դոկտ. Վլադիմիր Պետրոսյանի ընդարձակ հոդվածով անդրադարձել է Հայաստանի կոմկուսի օրգան «Հայաստան» թերթը: Դա արդեն, ի տարբերություն «Ատմոդայի», մատչելի է շատերին:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հայերը պետք է ճանաչեն իրենց ստվերային հակառակորդներին

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Խոսելով Ամերիկայում հայկական քաղաքական խմբավորումների ցածր արձանագրած հաջողությունների մասին, «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի տնօրեն, հրատարակիչ եւ խմբագիր Հարութ Սասունյանն իր այս հոդվածում, որը թարգմանաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին, փորձում է պատասխանել այն հարցին, թե ինչու, այնուամենայնիվ, ամերիկահայերին չի հաջողվում որոշ հարցերում ստանալ ամերիկյան կառավարության աջակցությունը:

«Ինչո՞ւ Ամերիկայի հրեական համայնքը կարողանում է հեշտությամբ ձեռք բերել ամերիկյան աջակցություն Իսրայելի համար կենսական նշանակության հարցերում, իսկ հայկական համայնքը՝ ոչ», **գրում է նա եւ պատասխանում.** «Շատ պատճառներ կան երկու էթնիկական խմբավորումների քաղաքական կարողություններում նկատելի տարբերությունների համար: Դրանցից մեկն այն է, որ հրեական քաղաքական կառույցները բարեկամական, ընկերական կապերի մի հսկայական ցանց են հաստատել ամերիկյան կառավարության բոլոր էշելոններում եւ ոչ կառավարական շրջանակներում: Մինչդեռ հայերն իրենց ջանքերը կենտրոնացրել են հիմնականում Կոնգրեսի վրա: Շատ կարեւոր հարցերում, նույնիսկ երբ հայերը կարողանում են Ներկայացուցիչների պալատում ապահովել ձայների մեծ քանակ, վարչակազմն իր ներքին եւ արտաքին համախոհների աջակցությամբ ի վիճակի է լինում ջախջախել հայերի օգտին ներկայացված բանաձեւը: Դրա վառ օրինակն է այն, ինչ տեղի ունեցավ 2000 թ. հոկտեմբերին Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւի դեմ:

Չափազանց կարեւոր է եւ ուսանելի Ջեյսոն Վեստի հոդվածը «Նեյշն» թերթի սեպտեմբերի 2-ի համարում: Դրանում հեղինակը բացահայտում է մի շարք ուժեղագույն ոչ կառավարական խմբավորումների ազդեցությունը ամերիկյան կառավարության որոշումների վրա: Նա նշում է երկու նման խմբավորումների անունները: Մեկն «Ազգային անվտանգության հարցերի հրեական ինստիտուտն» է (ԱԱՀՀԻ), մյուսը՝ «Անվտանգության քաղաքականության կենտրոնը» (ԱՔԿ): Ըստ Վեստի, այս երկու կառույցները դեմ են զենքերի սահմանափակման պայմանագրերին եւ պաշտպանում են ինչպես հրթիռների ու ընդհանրապես զենքերի կուտակումները, այնպես էլ Թուրքիային զինելու քաղաքականությունը: Երկու կառույցներում ներառված մարդկանց մեծամասնությունը տարիներ շարունակ թուրքամետ եւ հետեւաբար հակահայկական դիրքորոշում է որդեգրել: «Պենտագոնի պաշտպանության քաղաքականությունը մշակող վարչության նախագահն է ԱԱՀՀԻ-ԱՔԿ-ի խորհրդական եւ Ռեյգանի վարչակարգի պաշտպանության նախարարության պաշտոնյա Ռիչարդ Պերլը: Իսկ վարչությունը ողողված է այդ երկու կառույցների խորհրդականներով», գրում է Վեստը, որն իր հոդվածում բացահայտում է այդ խմբավորումների քայքայիչ ազդեցությունը Վաշինգտոնի վրա:

«Զինվորական եւ հետախուզական շրջանակներում որոշ մարդիկ «չարության առանցք» են համարում այդ երկու կառույցները, ինչպես նաեւ ծուռակայվայել մտածողություն ունեցող այնպիսի հաստատություններ, ինչպիսիք են «Ամերիքն ինտերփրայզ ինստիտուտ» ու «Հադսոն ինստիտուտը», եւ ծայրահեղ աջակողմյան ու պահպանողական սիոնիստական կազմակերպությունները», շարունակում է նա մեջբերելով, առանց անունը նշելու, հետախուզության մի վետերան աշխատողի խոսքերը. «Ամեն անգամ, երբ ԱԱՀՀԻ կամ ԱՔԿ-ի ներկայացուցիչները մամուլում կամ հեռուստատեսությամբ փորձում են սկզբունքային կամ գաղափարական գետնի վրա պաշտպանել այս կամ այն դիրքորոշումը, իմացեք, որ դրանով նրանք ինչ-որ ձեւով քողարկում են ուրիշ գաղափարախոսների, որոնք շահում են պարզապես կառչելով «Լիկուդնիկ» եւ «Պաքս Ամերիքանա» ուղղուն հետեւելուց»: Ըստ Վեստի, 1976-ին պահպանողականների նորագույն թեւի հիմնադրած ԱԱՀՀԻ-ի տարեկան բյուջեն կազմում է 1.4 մլն դոլար: Նրանք իրենց ցուցակներում պահում են Վաշինգտոնում իշխանության եւ քաղաքական ոլորտներում մեծ դերակատարություն ունեցող մարդկանց մի մեծ շարքի անունները: Մինչեւ Բուշի ներկա վարչակազմի գործունեության սկիզբը ԱԱՀՀԻ-ի խորհրդականների վարչության կազմում եղել են այնպիսի հսկաներ, ինչպիսիք են Դիք Չեյնին, Ջոն Բոլտոնը (զինամթերքի սահմանափակման գծով փոխարտգործնախարար) եւ Դուգլաս Ֆիթը (Պենտագոնի գործադիր մարմնում 3-րդ բարձրագույն պաշտոնյան): Պերլը եւ Կենտրոնական հետախուզության վարչության նախկին տնօրեն Ջեյմս Վուլսին, որոնք Իրաքի վրա հարձակման ամենաթունդ ջատագովներն են, ռեյգանական ժամանակաշրջանի մնացորդներից Ջին Քիրքպատրիկի, Ջոզեֆ Ռոստոուի եւ Մայքլ Լեդինի հետ շարունակում են մնալ այդ վարչության կազմում: Պերլը, Քիրքպատրիկը եւ Ֆիլիպ Կամինսկին միաժամանակ ԱԱՀՀԻ-ի ու ԱՔԿ-ի խորհրդատվական վարչության կազմում են: Մինչեւ իր նոր նշանակումը Պենտագոնում, Ֆիթը ԱՔԿ-ի վարչության նախագահն էր: Մեկ ուրիշ թունդ հակահայ Ռոբերտ Լիվինգստոնը (նախկին կոնգրեսական) նույնպես ԱՔԿ-ի խորհրդականներից է: Ըստ Վեստի, ներկայումս այդ կենտրոնի 22 խորհրդականներ ազգային անվտանգության մարմիններում զբաղեցնում են կարեւոր պաշտոններ: ԱԱՀՀԻ-ի վետերանների մեծամասնությունը աշխատում է կամ աշխատել է Պենտագոնում եւ գործարարական կապի մեջ է Իսրայելի հետ: Նրանցից ոմանք կապ ունեն «Նորթրոփ գրումման», «Լոքհիդ Մարտին» եւ «Ջեներալ Դայնամիքս» ընկերությունների հետ: Վեստի հոդվածը նաեւ մատնանշում է Ամերիկայի համար ձեռնտու մի շարք քաղաքական հարցեր, որոնք «կանաչ ճանապարհ» չեն գտել, որովհետեւ չեն համապատասխանել ԱԱՀՀԻ-ի կամ ԱՔԿ-ի շահերին:

Վեստն իր հոդվածի վերջում խորհուրդ է տալիս հայկական քաղաքական կառույցներին ընդլայնել իրենց ջանքերը եւ չսահմանափակվել միայն Կոնգրեսի ներսում կատարված աշխատանքներով: Վաշինգտոնի իշխանության շրջանակներից դուրս էլ գոյություն ունեն ազդեցիկ խմբավորումներ, որոնք իրենց շահերից ելնելով կարող են հակահայ դիրքորոշում ընդունել: Հայերը պարտավոր են գիտակցել այդ իրականությունը եւ ճանաչել իրենց ստվերային հակառակորդներին, որպեսզի ըստ այդմ կարողանան հակահարված տալ նրանց ջանքերին:

Եվրամիությունը նավթ եւ գազ է պաշարում

Եվրամիության երկրները «ճգնաժամերի դեպքում էներգառեսուրսների մատչելիությունն ապահովելու» նպատակով որոշել են ստեղծել նավթի ու գազի ռազմավարական պաշարներ: Ներկայումս այդ երկրները ներմուծում են իրենց անհրաժեշտ նավթի 70 եւ գազի 40 տոկոսը: Փորձագետների հաշվարկներով, 2020 թ. այդ ցուցանիշները կհասնեն համապատասխանաբար 90 եւ 70 տոկոսի: Եվրահանձնաժողովում ենթադրում են սկզբում ստեղծել վառելիքի 90 օրվա կարիքները բավարարող պաշար (2007 թ. այն բավարար կլինի 120 օրվա համար): «Գազետա» էլեկտրոնային թերթի տվյալներով, այդ պաշարի 1/3-ը պետք է կազմի ԵՄ երկրների ընդհանուր ռազմավարական պաշարը, մինչդեռ ներկայումս երկրների պաշարներն անջատ են եւ մասնավոր անձանց ձեռքերում: Որոշված է ստեղծել նաեւ գազի ընդհանուր պաշար:

Եվրահանձնաժողովի փորձագետների կարծիքով, նման պաշարների ստեղծումը թույլ կտա էապես նվազեցնել ԵՄ անդամների կախումը հնարավոր համաշխարհային ճգնաժամերից: Հավանական է, որ դրանցից մեկը սկսվի հակաիրաքյան պատերազմի ծավալման դեպքում:

Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության՝ OPEC-ի ղեկավարները նախազգուշացնում են, որ պատերազմի դեպքում նավթը կթանկանա, թերեւս նաեւ նավթային էմբարգո կիրառվի Արեւմուտքի նկատմամբ: OPEC-ի գլխավոր քարտուղար Ալվարո Սիլվա Կալդերոնի խոսքերով, կազմակերպության անդամ Իրաքի դեմ պատերազմի սանձազերծումը «կհանգեցնի ոչ միայն Բաղդադի, այլեւ շրջանի ուրիշ նավթարդյունահանողների նավթի արտահանության զգալի կրճատման, ինչը խիստ բացասաբար կազդի նավթի համաշխարհային գների վրա»:

Ի դեպ, ամերիկացիներն ավելի հեռատես են. ԱՄՆ-ն արդեն ունի 600 մլն բարելի հասնող նավթի ռազմական պաշար, ինչպես նաեւ Ալյասկայում պահարկված նավթահորեր, չնայած ԱՄՆ-ում Եվրոպայի համեմատ բենզինը կիսով չափ էժան է:

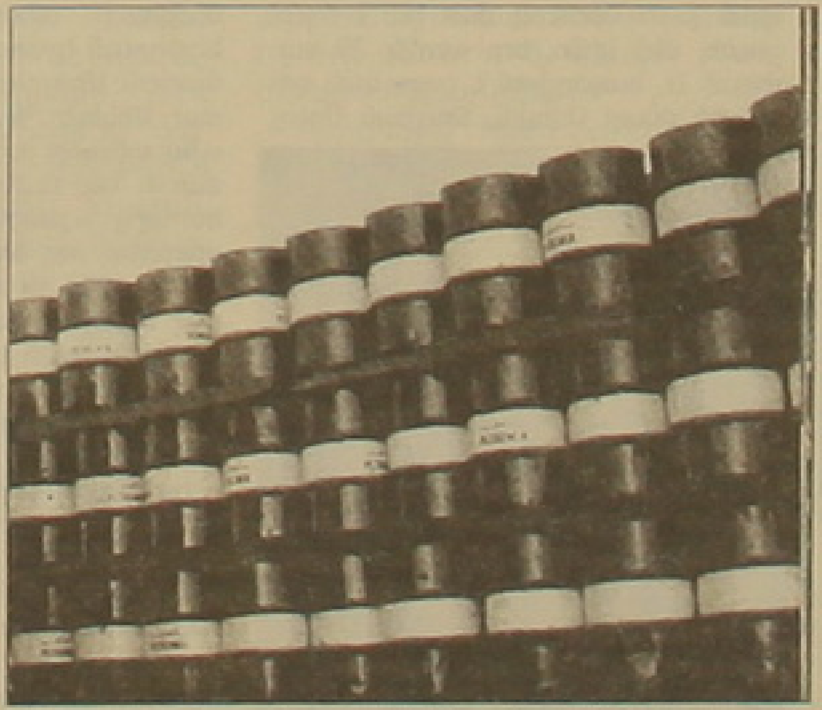

ԻՐԱՔՅԱՆ ՀԱՐՑ

«Հարձակումը կհրդեհի ողջ տարածաշրջանը»

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովում ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի ելույթից հետո, որի ընթացքում նա ՄԱԿ-ից պահանջել էր նոր բանաձեւ ընդունել իբր զանգվածային բնաջնջման զենք ունեցող Իրաքի զինաթափման նպատակով, Իրաքի պետական արբանյակային հեռուստատեսության մեկնաբանը հայտարարեց, թե իր երկրի դեմ ԱՄՆ հարձակումը «կհրդեհի ողջ տարածաշրջանը»:

Ֆրանս Պրեսը մեջբերում է իրաքյան հեռուստատեսությամբ տարածված հայտարարության այն մասը, թե «Միացյալ Նահանգները թանկ կվճարի, քանզի Իրաքը հեշտությամբ չի հանձնվի, ինչպես կարծում են ամերիկացի արկածախնդիրները»: Նաեւ ընդգծվում է, որ բռնկվելու դեպքում «կրակն իր ճանապարհին կայրի ամեն ինչ, եւ ոչ ոք ի վիճակի չի լինի հանգցնելու»:

Բաղդադում կառավարող Բաաս կուսակցության պատասխանատուներից Սաադ Քասըմ Համմուդին իր հերթին հայտարարեց, թե Ջորջ Բուշի ելույթը պարունակում էր «միայն չափազանցություններ եւ ստեր, որոնք հայտնի են Անվտանգության խորհրդի անդամներին եւ չպետք է ասվեին աշխարհի հզորագույն պետության նախագահի կողմից»:

Բայց ամենախիստ արտահայտություններով Ջորջ Բուշին մերկացրեց ՄԱԿ-ում Իրաքի դեսպան Մոհամմեդ ալ Դուրին: Իր ելույթում Բուշը պնդել էր, թե Իրաքը 10 տարի խախտում է ընդունված բանաձեւերը՝ շարունակելով զանգվածային բնաջնջման զենքի եւ հրթիռային տեխնոլոգիաների ստեղծման աշխատանքները, ինչպես նաեւ աջակցում է ահաբեկիչներին: Ի պատասխան իրաքցի դիվանագետը «խեղաթյուրումների շարք» անվանեց Բուշի ելույթը, ասելով, թե նա «մոլորեցնում է ողջ աշխարհին եւ ամերիկյան ժողովրդին»:

Իրաքցի դեսպանը կրկին հիշեցրեց, որ Նախագահ Բուշը «որեւէ ապացույց չունի, թե Իրաքն ունի զանգվածային բնաջնջման զենք կամ զբաղվում է դրա արտադրությամբ»: Մոհամմեդ ալ Դուրին ավելացրեց, որ ինքը երախտապարտ կլիներ ԱՄՆ-ի նախագահին, եթե նա բացահայտեր իր ելույթի «իրական շարժառիթները՝ վրեժ լուծելու ձգտումը, նավթը, քաղաքական նկրտումները, Իսրայելին ցուցաբերվող օգնությունը եւ ԱՄՆ-ի քաղաքական կամքին ենթարկվել չցանկացող ամեն մի անկախ պետության հետապնդումը»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պատժամիջոցներ ռուսական 3 ընկերությունների դեմ

«Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, ԱՄՆ Պետդեպարտամենտը «սեւ ցուցակի» մեջ է մտցրել ռուսական 3 ընկերություններ՝ Տուլայի գործիքաշինական-նախագծային բյուրոն, «Բազալտ» պետական գիտաարտադրական ձեռնարկությունը եւ Դոնի Ռոստովի 168-րդ ավիացիոն ձեռնարկությունը: Երեքն էլ ամբաստանվում են, որ ռազմական տեխնոլոգիաներ են մատակարարում միջազգային ահաբեկչությունը պաշտպանող երկրներին:

Իտալիայում ձերբակալվել են պակիստանցի 15 ահաբեկիչներ

Սիցիլիայի ոստիկանությունը ձերբակալել է Պակիստանի 15 քաղաքացիների, որոնց կասկածում են «Ալ Կաիդա» ահաբեկչական կազմակերպության հետ կապված լինելու մեջ: Կալտանիսետայի նահանգի ոստիկանապետ Սանտի Ջուֆրեն Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ պակիստանցիների մոտ հայտնաբերվել են «հետաքրքրական» փաստաթղթեր, որոնք հաստատում են ձերբակալվածների մեղքը: BBC-ի վերջին տվյալների համաձայն, Կալտանիսետայի դատարանն արդեն մեղադրանքներ է ներկայացրել 15 պակիստանցիների:

Բոլոր 15 ահաբեկիչներն առեւտրանավով Սիցիլիա էին ժամանել օգոստոսին: Նրանց խոսքերով, իրենք նավ էին նստել Մարոկկոյում եւ մտադրվել էին հասնել Լիբիա: Խուզարկության ժամանակ պակիստանցիների մոտ հայտնաբերվել են կեղծ անձնագրեր եւ ծածկագրեր: Պակիստանցիներին Իտալիա բերած նավը պատկանում է Ռումինիայում բնակվող մի հույնի: Նավի անձնակազմը բաղկացած է գլխավորապես ռումինացիներից:

Ավելի վաղ ահաբեկչություններին մասնակցելու եւ «Ալ Կաիդայի» հետ կապեր ունենալու կասկածներով Իտալիայում երեք տասնյակ անձինք էին ձերբակալվել:

Բեն Լադենը «մեռավ եւ հառնեց»

Հակասական լուրեր «Ալ Կաիդայի» առաջնորդի մասին

«Ալ Կաիդա» ահաբեկչական կազմակերպության ներկայացուցիչները խոստովանել են, որ դրա առաջնորդ Ուսամա բեն Լադենն անցյալ տարվա աշնանը ամերիկյան օդուժի ռմբակոծումներից զոհվել է Աֆղանստանի Թորա Բորա լեռնազանգվածի քարանձավներում: Ըստ «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանի, այդ տեղեկությունը հրապարակել է արաբական «Ալ Բայան» թերթը՝ վկայակոչելով բեն Լադենի կողմնակիցների «Ան Նիդա» էլեկտրոնային կայքը:

Աֆղանստանի նախագահ Համիդ Կարզայն իր հերթին սեպտեմբերի 12-ին բրիտանական «ABC NEWS» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում հայտարարել էր, թե բեն Լադենն ըստ երեւույթին մեռած է: Կարզայն ընդգծել էր, թե նրա մասին վաղուց որեւէ լուր չկա եւ հայտնի չէ, թե արդյոք ողջ մնացե՞լ է Թորա Բորայի ռմբակոծումներից հետո: Ըստ Կարզայի, Թալիբան շարժման հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Օմարը ողջ է եւ տեղաշարժվում է Աֆղանստանի տարածքում:

Մինչդեռ «Ալ Կաիդայի» պաշտոնական համակարգչային էջում «Ջիհադ օնլայնում» պնդում է արվում, թե բեն Լադենը չի սպանվել, եւ նրա անունը սխալմամբ հաղորդվել է զոհված մեկ ուրիշ առաջնորդի՝ Ուսամա ալ Ադենիի փոխարեն:

Ըստ «Ջիհադ օնլայնի», Ադենիի զոհվելուց երկու օր առաջ բեն Լադենը բարեհաջող հեռացել է Թորա Բորայից եւ թաքնվել: ՌԻԱ գործակալությունը հաղորդում է, որ «Ջիհադ օնլայնը» ընթերցողներից ներողություն է խնդրել ավելի վաղ իր տարածած սխալ տեղեկության համար:

Ինչ վերաբերում է Թալիբան շարժման հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Օմարին, երեկ Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքը տարածել է նրա հայտարարությունը, որտեղ Օմարը թալիբներին կոչ է անում «շարունակել սրբազան պայքարը՝ մինչեւ Աֆղանստանի լիակատար ազատագրումը»:

Պ. Ք.

Կինո

Լեռներում է նրա սիրտը

«Կինոպարկ» մոսկովյան հանդեսը սարոյանական այս վերնագրով գրախոսել է Ատոմ Եղոյանի «Արարատը» եւ հոդվածին կից հարցազրույց հրապարակել թուրքերի հակաքայլի՝ «Աթաթյուրք» ֆիլմի նկարահանումների մասին:

Կանադացի նշանավոր ռեժիսոր Ատոմ Եղոյանի ֆիլմը պատմում է 1915 թվականին Օսմանյան կայսրության հայ բնակչության ցեղասպանության մասին:

Դժվար է խոսել նման ծավալի ողբերգությունից: Մերձավոր օրինակը Ռոման Պոլանսկու «Դաշնակահարը» կինոնկարն է, որն անվանեցին հրեական «Շինդլերի ցուցակը»: Բայց խորամանկ Սփիլբերգն արտասուք եւ շահաբաժիններ էր քամում սառն ու հաշվենկատորեն: Իսկ Պոլանսկուն, որ մեծացել է վարշավյան գետտոյում եւ սեփական մաշկի վրա զգացել ֆաշիզմի բոլոր սարսափները, առաջնորդել է ցավը: Այդ ցավը տրոփում էր նրա սրտում, մշուշում աչքերը, մթագնում միտքը: Տաղանդը դավել է Պոլանսկուն, կյանքի ճշմարտությունը գտնել արվեստը:

Ատոմ Եղոյանը եւս երկար տարիներ տոչորվել է ցավից. նրա նախապապն ու նախատատը դարձել են հայ-թուրքական կոտորածի զոհերը (զանգվածային սպանդի հետեւանքով, ընդհանուր առմամբ, զոհվել են մեկ ու կես միլիոն խաղաղ բնակիչներ): Բայց Եղոյանը վիպասք չի նկարահանել հայ ժողովրդի ողբերգության մասին, այլ դա վստահել է իր «երկրորդ ես»-ին՝ ծերացող ռեժիսոր Էդուարդ Սարոյանին, որի դերակատարը ամենահռչակավոր հայն է՝ Շառլ Ազնավուրը (ճիշտ այդպես էին կոչում երիտասարդ Ազնավուրի հերոսին Ֆրանսուա Տրյուֆոյի «Կրակեք դաշնակահարի վրա» նշանավոր ֆիլմում): Կինո կինոյի նկարահանումների մասին: Ֆիլմ ֆիլմի մեջ: Եղոյանը ողբերգությունն ամփոփել է այդ ֆիլմի շրջանակներում եւ ներմուծել օտարված կերպար-դիտորդներ՝ թուրք դիվանագետի դեմ մահափորձի ժամանակ գնդակահարված հայ ահաբեկչի որդուն, որը մեկնում է ողբերգական դեպքերի վայրը եւ վավերագրական ֆիլմ նկարահանում, նրա արվեստաբան մորը, որը կինոնկարի խորհրդատուն է, տարեց մաքսավորին, որը բռնում է տղային երկիր մուտք գործելիս՝ կասկածելով, թե նա թմրադեղեր է անցկացնում, մեր ժամանակակիցներին, որոնք եթե անգամ իմացել են վաղուց կատարված դեպքերի մասին, դրանց կարծես թե նշանակություն չեն տվել կամ այնքան էլ չեն հավատացել, թե նման բան հնարավոր էր:

Դժվար է խոսել հայրենասիրության, ազգային հպարտության եւ նախնիների հիշատակի մասին՝ առանց պաթոսի եւ փղձուկի: Ատոմ Եղոյանն այդ խնդիրը լիովին գլուխ է բերել:

«Աթաթյուրքն» ընդդեմ «Արարատի»

Ատոմ Եղոյանի ֆիլմը սկանդալային են կոչում: Թուրքական իշխանությունները համարում են, թե ոչ մի կոտորած էլ չի եղել, իսկ Օսմանյան կայսրության կառավարությունը «պարզապես արտաքսել է հայերին՝ նրանց օգնությունը հարձակվող ռուսական բանակին կանխելու նպատակով»: Կինոնկարի պրեմիերան Կաննում փորձեցին ձախողել: Ատոմ Եղոյանը պնդեց, որ ֆիլմը մտցվի արտամրցութային ծրագիր՝ ժյուրիին բարդ ընտրությունից ձերբազատելու համար: Այնուամենայնիվ, կրքերը չեն հանդարտվում: Արտադրություն է մտել մի ֆիլմ ժամանակակից Թուրքիայի Հանրապետության հիմնադիր Մուստաֆա Քեմալ Աթաթյուրքի կյանքի մասին: Ամերիկա-թուրքական համատեղ ֆիլմի բյուջեն կազմում է 30 միլիոն դոլար: Արտադրությանը ձեռնամուխ են եղել լեգենդար դերասան Լորենս Օլիվյեի որդին՝ Թարքուինը եւ նրա կինը՝ թրքուհի Ջելդան: Ռեժիսորը Բրյուս Բերեսֆորդն է («Օսկար»՝ «Միսս Դեյզիի վարորդը» ֆիլմի համար): Աթաթյուրքի մասին պատմող նախագիծը երկար պատմություն ունի, որը ներգրավում է Դուգլաս Ֆերբենքս կրտսերին, Քիրք Դուգլասին եւ Օմար Շարիֆին՝ որպես գլխավոր դերի թեկնածուների: Վերջին փորձը տապալվեց երկու տարի առաջ, երբ Անտոնիո Բանդերասը հրաժարվեց նկարահանվել լեգենդար թուրքի դերում:

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

Արժե դիտել

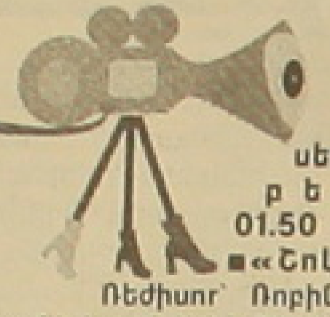

18 սեպտեմբերի, 01.50 ОРТ

■ **«Շոկ»** ★: Ռեժիսոր՝ Ռոբին Դեյվիս: Դերերում. Ալեն Դելոն, Կատրին Դընյով, Ստեֆան Օդրան: Ֆրանսիա, 1981:

Վարձու մարդասպանը, հեռանալով գործից, փորձում է հանգիստ գտնել գյուղում:

19 սեպտեմբերի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ **«Հրեշների պարահանդես»** ★★: Ռեժիսոր՝ Մարկ Ֆորսթեր: Դերերում. Բիլի Բոբ Թորնթոն, Հալի Բերի, Հիթ Լեջեր: ԱՄՆ, 2001:

«Անհնարին» սիրո պատմություն, որի գլխավոր դերակատարուհին այս տարի արժանացավ «Օսկարի»:

21 սեպտեմբերի, 22.00 Ար

■ **«Բոնին եւ Քլայդը»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Արթուր Փեն: Դերերում. Ուորեն Բիթի, Ֆեյ Դանըուեյ, Ջին Հեքմեն, Էստելա Փարսոնս: ԱՄՆ, 1967:

Դասական կինոբալլադ «գանգստերական Ռոմեոյի եւ Ջուլիետի» մասին (2 «Օսկար»):

21 սեպտեմբերի, 09.50 Սինեմաքս

■ **«Հոգեւորականի կինը»** ★: Ռեժիսոր՝ Դինո Ռիզի: Դերերում. Սոֆի Լորեն, Մարչելլո Մաստրոյաննի: Իտալիա, 1969:

Այս կատակերգության մեջ իտալական կինոյի հանրահայտ զույգը իններորդ անգամ է հանդիպել էկրանին:

21 սեպտեմբերի, 01.10 НТВ

■ **«Ուսանողուհին»** ★: Ռեժիսոր՝ Կլոդ Պինոտո: Դերերում. Սոֆի Մարսո, Վենսան Լինդոն: Ֆրանսիա, 1988:

Ժամանակակից սիրավեպ, ուր հնաբույր թվացող Մոլիերն ու Ալֆրեդ դը Մյուսեն անսպասելիորեն տեղին են հնչում:

22 սեպտեմբերի, 22.30 Սինեմաքս

■ **«Կենտրոնական կայարան»** ★: Ռեժիսոր՝ Վալտեր Սալլես: Գլխավոր դերում՝ Ֆերնանդա Մոնտենեգրո: Բրազիլիա, 1999:

Հուզիչ մելոդրամ տարեց կնոջ եւ որբ տղայի բարեկամության մասին:

22 սեպտեմբերի, 23.30 Հ1

■ **«Աստվածների կործանումը»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Լուկինո Վիսկոնտի: Դերերում. Ինգրիդ Տուլին, Դիրք Բոգարդ, Հելմուտ Բերգեր, Հելմուտ Գրիմ, Շառլոտ Ռեմփլինգ, Ռընո Վեռլեյ: Շվեյցարիա-Իտալիա-Գերմանիա, 1969:

Էսսենբեքների մեծահարուստ ընտանիքի անկման պատմությունը քննում է ֆաշիզմի «դիվային առասպելի» հոգեբանական արմատները:

ՀՐԱՁԳԱՐԱՆ

■ **Էռնստ Լյուբիչ.** «Ես նկարահանել եմ նաեւ ֆիլմեր, որոնք համապատասխան չեն իմ մակարդակին, բայց չէ՞ որ միայն միջակ տաղանդը կարող է ասել, թե իր գործերը համապատասխան են իր մակարդակին»:

■ **Անդրեյ Կոնչալովսկի.** «Ֆելլինին եւ Բերգմանը երբեք չեն աշխատել Ամերիկայում: Նրանց հաջողվել է մեծ ռեժիսորներ դառնալ՝ Եվրոպայից չհեռանալով: Ես էլ էի ուզում Եվրոպայում աշխատել, բայց չէի կարող, որովհետեւ բոլորն ինձ ՊԱԿ-ի գործակալ էին համարում»:

■ **Պեդրո Ալմոդովար.** «Բրիջիտ Բարդոյի պես կանայք սովորություն են դարձրել ծերանալուց ու տգեղանալուց հետո նվիրաբերվել փոկերի ճակատագրին, մի բան, որ նրան բնավ չխանգարեց կյանքը միացնել աջ ծայրահեղական Լը Պենի նվիրյալի հետ»:

■ **Մառլեն Դիտրիխ.** «Տգեղ աղջիկների համար ավելի հեշտ է համեստ կյանք վարել»:

■ **Մարչելլո Մաստրոյաննի.** «Հոգեհանների մի տեսակ էլ կա՝ խրատներ է կարդում: Թողեք ծխեմ եւ ձեր գործով զբաղվեք»:

Վենետիկյան պատմություններ

«Սուրբ Մարկոսի առյուծների» ճակատագիրն այս տարի տնօրինում էր չին հայտնի դերասանուհի Գոն Լին, որն արդեն Կաննի «արմավենու ճյուղերը» եւ բեռլինյան «արջերը» բաշխելու մեծ փորձ ունի: Նրա գլխավորած մեծ ժյուրին, որի կազմում էին ռուս բանաստեղծ Եվգենի Եվտուշենկոն, հունգար ռեժիսոր Լասլո Կովաչը, իտալական կինոյի աստղ Ֆրանչեսկա Ներին եւ այլք, սեպտեմբերի 8-ին՝ Վենետիկի 59-րդ միջազգային կինոփառատոնի հանդիսավոր փակմանը, հրապարակեց իր վճիռը: Գլխավոր մրցութային ծրագրի 21 ֆիլմից «Ոսկե առյուծը» բաժին ընկավ շոտլանդացի ռեժիսոր Փիթեր Մալանի «Ապաշխարող քույրերին», որը փառատոնի առաջին օրերին ցուցադրվելուց ի վեր դարձել էր քննադատների սիրելին:

Կինոնկարի մտահղացումը, Մալանի խոստովանությամբ, ծագել է անգլիական հեռուստատեսությամբ ցուցադրված մի վավերագրական ժապավեն դիտելիս: «Ապաշխարող քույրերը», նրա խոսքերով, համարձակորեն մատնացույց է անում «այն իրողությունը, որ եկեղեցին կարծես թե կորցրել է իր ամբողջ կարեկցանքը» եւ հենց այդպես էլ ոտք դրել 21-րդ դար: Ռեժիսորի համոզմամբ, իր պատմությունը ամենեւին էլ չի վերաբերում միայն Իռլանդիային կամ Շոտլանդիային եւ կարող էր կատարվել ամենուր: «Ֆիլմը նկարահանելիս ես հասկացա,- ասում է Մալանը,- թե կաթոլիկ եկեղեցին ինչ նման է իսլամին: Այս զորեղ կրոնները համամիտ են, որ միայն կանայք են պատասխանատու մեղքի համար եւ ի հատուցումն բռնանում են նրանց վրա»:

«Ապաշխարող քույրերի» դերասանախումբը կազմված է իռլանդուհիներից, որոնք արտասովոր տպավորություն գործեցին Վենետիկում: Մալանն իր ամբողջ ֆիլմը նկարահանել է՝ դեպքերի հաջորդականությանը հետեւելով, դրվագ առ դրվագ, որպեսզի «պահպանվի խաղի թափն ու լարվածությունը»:

Բայց լավագույն դերասանուհու համար նախատեսված «Վոլպիի գավաթը» շնորհվեց ոչ թե «Ապաշխարող քույրերի» դերակատարուհիներից որեւէ մեկին կամ նրանց ամբողջ կազմին (ինչպես այս տարի Բեռլինում հատուկ մրցանակով մեծարեցին Ֆրանսուա Օզոնի «Ութ կին» կատակերգության բացառիկ դերասանախմբին), այլ ամերիկուհի Ջուլիան Մուրին, որը, ի դեպ, նույնպես շոտլանդական ծագում ունի:

Ջուլիան Մուր

Թոդ Հեյնսի «Երկնից հեռու» ֆիլմը նրա մասնակցությամբ, Վենետիկում պակաս աղմուկ չհանեց՝ մրցանակ բերելով նաեւ օպերատոր Էդ Լաչմանին՝ «կարկառուն անհատական ավանդի համար»:

Ջուլիան Մուրն արդեն առիթ է ունեցել Թոդ Հեյնսի հետ աշխատելու: Նրանց առաջին համատեղ կինոնկարը՝ «Անվտանգությունը», մեծ ճանաչման արժանացավ անկախ կինեմատոգրաֆիստների շրջանում եւ լուրջ մամուլի կողմից համարվեց 1995-ի լավագույն կինոաշխատանքը: Ջուլիանի հերոսուհին այստեղ բարեկեցիկ ամերիկուհի է, որն անսպասելիորեն համակվում է «միջավայրի հիվանդությամբ»՝ նողկանքի զգացումով ժամանակակից կյանքի հանդեպ: Ներկայիս քաղաքակրթության արգասիքներին՝ օծանելիքից մինչեւ արտանետվող գազեր, նա արձագանքում է անտանելի ալերգիայով: «Անվտանգության» ժամանակներից ի վեր Մուրը, որ հոլիվուդյան աստղերի կարգն է անցել, արվեստը հմտորեն համատեղում է դրամարկղի հետ՝ նկարահանվելով եւ անկախ ռեժիսորների ֆիլմերում, եւ շահութաբեր ժապավեններում: Այդ մարտավարության շնորհիվ 40-ն անց դերասանուհին, որ հոլիվուդյան չափանիշերով շատ ուշ է մուտք գործել մեծ կինո, երբ արդեն 29 տարեկան էր, հաջողվում է շարունակ ջրի երեսին մնալ: Ավելին, Ջուլիան Մուրը պնդում է, թե «տարիքն անցնելու հետ ավելի ու ավելի հետաքրքիր դերերի առաջարկներ է ստանում»: Վենետիկում ստացած մրցանակից հետո նրան դժվար կլինի հակառակը համոզել:

Անդրեյ Կոնչալովսկի

Լավագույն դերասանի համար սահմանված «Վոլպիի գավաթը», իր հերթին, շնորհվեց Միքելե Պլաչիդոյի «Մեր անունով ճամփորդություն» ֆիլմի գլխավոր դերակատար Ստեֆանո Ակկորսիին:

«Ծովահենը» իտալական հեռուստասերիալի երկրպագուները դեռ հիշում են, թե ինչպես Միլանի հիվանդանոցներից մեկի գորշ ու անհրապույր բակում, հարյուրավոր փամփուշտների տարափի տակ, իր մահկանացուն կնքեց ոստիկանության անկաշառ կոմիսար Կորրադո Կատտանին: Այս ողբերգական վախճանը անփարատ կսկիծով համակեց բոլոր նրանց, ովքեր 36 ժամ շարունակ հետեւել էին մաֆիայի՝ ահարկու ծովահենի եւ հանդուգն կոմիսարի անզիջում գոտեմարտին: Մինչդեռ Կատտանիի դերակատար Միքելե Պլաչիդոն հայտարարեց. «Ես անչափ ուրախ եմ մեռնելու համար»: Նա մահու չափ հոգնել էր իր հերոսից՝ «չափազանց լուրջ այդ կոմիսարից, որը երբեք չի ծիծաղում, բերանը ոչինչ չի դնում եւ աստիճանաբար ավելի ու ավելի է հիշեցնում ուրվականի, կամ էլ քայլող հանգուցյալի»: Մի խոսքով, խեղճ Կատտանին դատապարտված էր մահվան ոչ այնքան մաֆիայի անբեկանելի վճռով, որքան Պլաչիդոյի՝ իր կնքահոր, դաժան կամքով: Բայց իր դերի պատանդը դարձած Պլաչիդոն, անընկճելի կոմիսարին հանդերձյալ աշխարհն ուղարկելով, իր հետագա դերերում դեռ հիշեցնում էր հարություն առած Կատտանիին: Նրա աննահանջ հետապնդումից խույս տալու համար Պլաչիդոն հենց իր հերոսից յուրացրած մարտարվեստով դիմեց շրջահայաց խաղաքայլի. 80-ականների վերջից նա սկսեց մերթընդմերթ տեղափոխվել կինոխցիկի մյուս կողմը՝ պահվելով ռեժիսորի անվան տակ: Այդ քողարկումը, ի վերջո, այնպես արդարացրեց իրեն, որ Պլաչիդոն այսօր կարող է հպարտանալ:

Անկասկած, հպարտությունից կուռչի նաեւ Անդրեյ Կոնչալովսկու կուրծքը. նրա «Հիմարների տունն» էլ Վենետիկում արժանացավ ժյուրիի Մեծ մրցանակին: Նիկիտա Միխալկովի ավագ եղբայրը, վերջապես, հակափաստարկ կունենա այն մեղադրանքների դեմ, թե տխրահռչակ «երկաթե վարագույրը» ճեղքելու գնով, 1980-ին Արեւմուտքում հաստատվելուց ի վեր լիովին ամերիկացվել է ու կորցրել իր դեմքը:

Ինչ-ինչ, բայց ասիական կինոյին դա չի սպառնում: Արեւելքը միշտ էլ հարգի է եղել Վենետիկում, եւ այս անգամ դա վերահաստատվեց պարգեւների մի ամբողջ շարանով: Կորեացի Լի Չան Դոնը տիրացավ լավագույն ռեժիսորի տիտղոսին եւ ՖԻՊՐԵՍՍԻ-ի մրցանակին, նրա «Օազիս» ֆիլմի դերակատար Մուն Սու-րին դարձավ Մարչելլո Մաստրոյաննիի անվան մրցանակի դափնեկիր՝ իբրեւ լավագույն երիտասարդ դերասան, երկրորդ մրցութային ծրագրի գլխավոր հաղթանակը՝ «Սուրբ Մարկոսը», ավար հասավ չինացի Ցզյան Ժուանժուանին՝ «Գարունը փոքրիկ քաղաքում» կինոնկարի համար, իսկ ժյուրիի հատուկ մրցանակը՝ «Հունիսյան օձ» ֆիլմը ներկայացրած ճապոնացի Շինյա Ցուկամոտոյին:

Հակառակ Քիփլինգի հռետես մարգարեության, թե Արեւելքն ու Արեւմուտքը երբեք ի մի չեն գա, Վենետիկը անթաքույց հաճույքով ի մի է բերում այդ բեւեռները: Ճիշտ է, ոմանք հավաստիացնում են, թե Արեւելքը պարզապես Վենետիկի «սիրած խաղալիքն» է: Եթե նույնիսկ այդպես է, «սիրած խաղալիքը» Վենետիկին դեռ բնավ չի ձանձրացրել:

Էջը պատրաստեց՝
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

«Ազգն» իր ընթերցողներին ժամանակին տեղեկացրել էր մեր անվանի գրոսմայստերներից մեկի Սմբատ Լպուտյանի նախաձեռնությամբ շախմատային ակադեմիայի հիմնադրման մասին: Ակադեմիայի գործունեությանը ծանոթանալու նպատակով կրկին հանդիպեցինք Սմբատ Լպուտյանին:

– Սմբատ, արդեն վեց ամիս ու անմիջական քանքերի շնորհիվ գործում է շախմատային ակադեմիան: Ինչպե՞ս են ընթանում աշխատանքները:

– Իհարկե, 6 ամիսն այնքան էլ երկար ժամանակ չէ, բայց կարողացանք ծեւավորել ակադեմիան: Եթե սկզբնական շրջանում մեզ մոտ պարապում էին 5–9 եւ 18–20 տարեկան լավագույն շախմատիստները, ապա այժմ ակադեմիա են հաճախում Հայաստանի բոլոր լավագույն, տաղանդավոր շախմատիստները, ովքեր բնակվում են Երեւանում, անկախ տարիքից: Փաստորեն, այսօր ակադեմիայի ունկնդիրներն են մեր բոլոր հավաքականների անդամները: Ուրախ եմ, որ կարողացանք այնպիսի մթնոլորտ ստեղծել, որ ակադեմիայի սաները հաճույքով են մասնակցում պարապմունքներին: Շատ կարեւոր հանգամանք է, որ բոլոր շնորհալի երեխաները միասին մեկ տեղում են գտնվում, համագործակցում են, շփվում միմյանց հետ, միասին մտածում են: Դա զարգացման շատ լավ հեռանկարներ է ստեղծում: Ցանկալի կլիներ, որ բոլոր բնագավառներում այդպես լիներ:

– Ուսումնական գործընթացն ինչպե՞ս է կազմակերպվում:

– Պարապմունքները սկսել ենք փետրվարի 18-ից՝ առանձին խմբերով, շաբաթական 3 անգամ (երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ օրերին): Ունենք մեծերի 2 խումբ, յուրաքանչյուրում 4–5 հոգի, միջին 2 խումբ (5–6 հոգի) եւ փոքրերի 3 խումբ (5–6): Պարապմունքները տեւում են 3–3,5 ժամ: Ակադեմիայի 2 սենյակներում օրական մինչեւ 5 խումբ է պարապում: Այսօր ակադեմիա է հաճախում 50-ից ավելի ունկնդիր, որոնցից 45-ը՝ Երեւանում: Նրանց հետ պարապմունքներն անց են կացնում միջազգային գրոսմայստեր Արսեն Եղիազարյանը, միջազգային վարպետ Վահագն Խաչատրյանը եւ վարպետ Ռոմա Հակոբովը: Եթե ժամանակը ներում է, ես էլ եմ մասնակցում մարզչական աշխատանքին: Ակադեմիայի մասնաճյուղեր են գործում Գյումրիում եւ Վանաձորում, որտեղ պարապմունքները վարում են միջազգային վարպետ Արա Մինասյանը եւ վարպետ Տիգրան Գյոզալյանը: Բոլորն էլ շատ լավ մարզիչներ են, պատրաստված, իրենց գործի գիտակներ են, գոհ եմ նրանցից:

– Իսկ ուսումնական ծրագիրն ինչ ժամանակահատվածի համար է նախատեսված: Ե՞րբ կունենաք առաջին շրջանավարտները:

– Մեզ մոտ մի փիչ այլ է: Չկա ուսումնական տարի հասկացողություն, ակադեմիայում ուսանելու ժամկետ էլ սահմանված չէ: Այսօր ակադեմիայում ընդգրկված են Հայաստանի տարիքային տարբեր խմբերի առաջնությունների արդյունքներով լավագույն եռյակ մտած շախմատիստները: Այնպես որ, հաջորդ տարի նրանց կազմը կարող է փոփոխվել՝ ելնելով ցույց տված արդյունքից: Մեկը կարող է ակադեմիայում մեկ տարի ուսանել, մյուսը՝ 8: Ամեն ինչ կախված է իրենցից: Իհարկե, չես կարող անտեսել այն երեխաներին, որոնք նախկինում ակադեմիայի ունկնդիր են եղել, բայց հետո դուրս են մնացել: Սակայն, ցավոք, մեր սուղ պայմաններն այսօր հնարավորություն չեն ընձեռում մեծ թվով շախմատիստների ընդգրկել:

– Կարծում եմ, ակադեմիայի սաների առաջին հաջողություններն արդեն տեսանելի են: Մասնավորապես, Լիլիթ Մկրտչյանն այս տարի դարձավ եվրոպայի փոխչեմպիոն: Ձեր սաներից էլ ի՞վքե՞ր աչքի ընկան:

– Դե, իհարկե, Լիլիթի արդյունքը շատ մեծ հաջողություն է, մենք բոլորս հիացած ենք եւ ուրախ: Կնշեի նաեւ Լիլիթ Գալոյանին, որը վերջին ժամանակներս մեծ առաջընթաց է արել, լրացրել է միջազգային վարպետի նորմա: Բացի այդ, նա ՀՀ առաջնությունում հասավ մինչեւ եզրափակիչ, որտեղ զիջեց փորձառու Էլինա Դանիելյանին: Ի դեպ, բացի Էլինայից, կանանց ՀՀ հավաքականի բոլոր անդամներն ակադեմիայի ունկնդիրներ են: Կցանկանայի նշել մեր պատանի շախմատիստներից Արման Փաշիկյանին, Տիգրան Պետրոսյանին եւ Բենիկ Գալստյանին, որոնք սեւծովյան համագործակցության երկրների մրցաշարում թիմային պայքարում գրավեցին 2-րդ տեղը:

– Հնարավո՞ր է, որ ակադեմիայի սաները կրթաթոշակ ստանան:

– Իհարկե լավ կլիներ, սակայն այսօր այդ հնարավորությունը չունենք: Կան երեխաներ, որոնք նման օգնության կարիքն ունեն:

– Ամռան շոգերին երեխաների համար դժվար չէ՞ր պարապմունքներին հաճախելը:

– Պարապմունքներն անցկացրել ենք մինչեւ հուլիսի սկզբները, այնուհետեւ 10-օրյա ուսումնամարզական հավաք կազմակերպեցինք Ծաղկաձորում, որը հնարավորություն ընձեռեց երեխաներին հանգստանալ, բարձ լիցք ստանալ: 32 հոգի Հայաստանից էին, 15 հոգի՝ ԱՄՆ-ից: Հավաքի կազմակերպմանն աջակցեց ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, որից անչափ շնորհակալ ենք: Վարչապետն այցելեց մեզ, ծանոթացավ երեխաների հետ: Դա մեծ պատիվ է մեզ համար: Օգոստոսին արձակուրդում էինք եւ սեպտեմբերի 1-ից կրկին վերսկսեցինք պարապմունքները:

– Կարելի է վստահորեն ասել, որ անցել ես աղմինիստրատիվ-մանկավարժական աշխատանքի, որի հետեւանքով էլ կարծես կտրվել ես գործնական շախմատից: Փաստորեն, այս տարի քեզ չտեսանք մրցաշարերում, այժմ էլ ՀՀ առաջնությանը չես մասնակցում, ինչն, անշուշտ, կազդի ՖԻԴԵ-ի քո վարկանիշի վրա: Սա չի՞ մտահոգում քեզ:

– Չէի ասի, թե չի մտահոգում: Պարզապես այժմ զբաղված եմ ակադեմիայում գործերի կարգավորմամբ: Ամեն ինչի սկիզբը դժվար է, ժամանակ եւ ուշադրություն է պահանջում: Երբ զգամ, որ ակադեմիայի հիմքերն արդեն կայուն են, ավելի շատ ժամանակ կհատկացնեմ գործնական շախմատին, կմասնակցեմ մրցաշարերին: Այս տարի ես ընդամենը 7–8 պարտիա եմ խաղացել:

– Հոկտեմբերի 25-ին Սլովենիայի Բլեդ քաղաքում մեկնարկելու է շախմատային հերթական օլիմպիադան: ՀՀ հավաքականում ովքե՞ր են ընդգրկված եւ ինչպե՞ս է ընթանում նախապատրաստությունը:

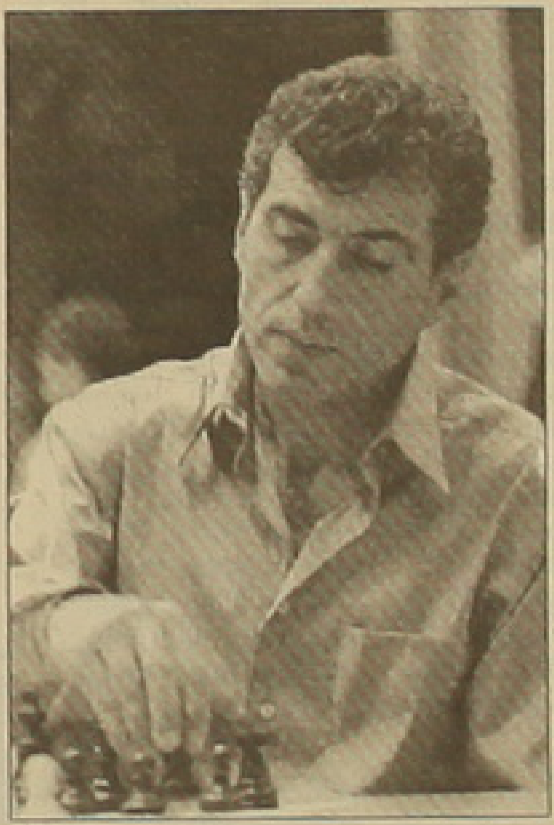

– Կազմի մասին խոսելը դեռ վաղ է, այն պարզ կլինի ՀՀ առաջնության ավարտից հետո (4 հիմնական, 2 պահեստային շախմատիստ): Մենք լավ թիմ ունենք, սակայն, ցավոք, այս տարի ոչ մի հավաք չենք անցկացրել, ինչը բացասաբար է անդրադառնում նախապատրաստական աշխատանքների վրա: Կարծում եմ, թիմը գոնե 1–2 անգամ պետք է միասին հավաքվի, միասին մարզվի: Եթե դա չլինի, ապա հնարավոր է, որ շնորհալի շախմատիստները չկարողանան իրենց լավագույն կողմերով դրսեւորել: Իհարկե, քիչ ժամանակ է մնացել, բայց, կարծում եմ, հավաք կկազմակերպվի եւ կաշխատենք այն արդյունավետ անցկացնել, լավ նախապատրաստվել օլիմպիադային:

– Հաջողություն ցանկանալով մեր հավաքականին օլիմպիադայում, կխնդրեի պատմել ակադեմիայի առաջիկա ծրագրերի մասին:

– Այս օրերին մարզերի հետ ինտերնետային կապ հաստատելու աշխատանքներ են տարվում, որի միջոցով հեռակա ուսուցում ենք կազմակերպելու շնորհալի երեխաների համար: Մտածում ենք նաեւ ակադեմիայի տարածքն ընդլայնելու մասին, որպեսզի հնարավորություն ունենանք ավելի մեծ թվով ունկնդիրներ ընդգրկել պարապմունքներում: Ակադեմիան ունի 3 հոգուց բաղկացած խորհուրդ: Օգտվելով առիթից, ցանկանում եմ իմ շնորհակալությունը հայտնել խորհրդի անդամներ ամերիկահայ Արամ Հաջյանից, Ռուբիկ Մկրտչյանից եւ Գալուստ Գալստյանից, որոնք շատ են օգնում ինձ, ամեն հարցում աջակցում են, նպաստում են ակադեմիայի նորմալ գործունեությանը: Այսօր մեզ վրա մեծ պատասխանատվություն է դրված. չէ՞ որ ակադեմիայում պարապմունքներին մասնակցում է Հայաստանի շախմատային գրեթե ողջ ընտրանին: Սեպտեմբերի վերջին մեր շախմատիստները կմասնակցեն տարիքային տարբեր խմբերի (10–18) եվրոպայի, իսկ հոկտեմբերին՝ աշխարհի առաջնություններին: Չեմ ասի, թե բոլորը կարող են լավ արդյունքներ ցույց տալ, բայց նրանցից մի քանիսն ունակ են հաջող հանդես գալու: Ընդհանուր առմամբ, դպրոցահասակ շախմատիստների աճը դանդաղ է ընթանում, որի պատճառով էլ միջազգային մրցապարեզներում հաջողությունները չնչին են: Հույս ունեմ, որ 2–3 տարի հետո վիճակը կփոխվի: Տաղանդաշատ շախմատիստների վարպետությունը հղկելու եւ կատարելագործելու խնդրում ակադեմիան իր դերը կկատարի: Սա է մեր հիմնական նպատակը:

Շախմատային ընտրանին ակադեմիայի ունկնդիր

«Լեռնագործն» անակնկալ է մատուցում

Երեկ երեք հանդիպումներով ավարտվեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 13-րդ տուրը: Անակնկալ մատուցեց Կապանի «Լեռնագործը», որը սեփական հարկի տակ 2–1 հաշվով հաղթեց «Զվարթնոցին»: Այդ խաղում հաշիվը բացեցին հյուրերը. 63-րդ րոպեին աչքի ընկավ Միքայել Ղազարոսյանը: Բայց «Զվարթնոցին» ոչ միայն չհաջողվեց պահպանել հաղթական հաշիվը, այլեւ 2 գոլ բաց թողնելով, թիմը դաշտից հեռացավ պարտված: Արդյունավետությամբ կրկին աչքի ընկավ «Լոռուց» տեղափոխված Հակոբ Մամուլյանը, որը 66-րդ րոպեին վերականգնեց հավասարակշռությունը: 11 րոպե անց Ռոման Սիմոնյանը խփեց հաղթական գնդակը:

«Հանրապետական» մարզադաշտում «Պյունիկի» եւ «Բանանցի» մրցավեճն անցավ աշխույժ մրցակցությունում: Երկու թիմերն էլ ձգտում էին հարձակողական գործողությունների շնորհիվ հաջողության հասնել: Սակայն, եթե «Բանանցի» ֆուտբոլիստները հիմնական շեշտը դրել էին կոմբինացիոն խաղի վրա, եւ բավական գրագետ էին գործում, ապա պյունիկցիների գրոհներն ավելի հախուռն էին: Առաջին վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Պյունիկի» դարպասին: 8-րդ րոպեին Եղիշե Մելիքյանը ձախից հաշվենկատ փոխանցում կատարեց տուգանային հրապարակում գտնվող Տիգրան Եսայանին, սակայն վերջինս չհասավ գնդակին, այլապես կարող էր բացել հաշիվը: Պյունիկցիները հիմնականում փորձում էին հեռահար հարվածներով հասնել հաջողության: Սակայն Արամ Հակոբյանի, Արշակ Ամիրյանի վտանգավոր հարվածները շեղ ստացվեցին: 36-րդ րոպեին հաշիվը բացելու հիանալի հնարավորությունը ձեռքից բաց թողեց Եսայանը՝ չկարողանալով եզրափակել Վարազդատ Ավետիսյանի ճշգրիտ փոխանցումը: 1 րոպե անց պատկերը կրկնվեց: Ավետիսյանը ձախ թեւում խաբս տալով պաշտպանին, հարվածեց դարպասին, պաշտպանը գլխով հեռացրեց այն եւ վրա հասած Եսայանն այս անգամ հնարավորությունը ձեռքից բաց չթողեց: Ինչպես պարզվեց հետագայում, դա այդ հանդիպման միակ գնդակն էր, որը կարեւոր 3 միավոր պարգեւեց «Բանանցին»:

Հանգստից հետո «Բանանցը» հիմնականում մտահոգված էր սեփական դարպասի պաշտպանությամբ, իսկ պյունիկցիների անընդհատ գրոհներն այդպես էլ անցան ապարդյուն: Հիշարժան էր Տիգրան Հովհաննիսյանի հեռահար հարվածը, որը բարձր ստացվեց: Երկու անգամ հարմար դիրքից վրիպեց Արա Հակոբյանը: Հյուրերը խաղավերջում կարող էին կրկնապատկել հաշիվը, եթե հմտորեն օգտագործեին գոլային ռեալ պահը: Աջ եզրով Տիգրան Եսայանի սլացիկ անցումն ավարտվեց տուգանային հրապարակ ներխուժած Գոռ Աթաբեկյանին գնդակի ճշգրիտ փոխանցումով, սակայն վերջինս չկարողացավ սանձել այն: Ընդհանուր առմամբ «Բանանցի» հաղթանակն օրինաչափ էր:

Աբովյանում «Կոտայքը» հյուրընկալել էր «Արցախին»: Հյուրերը հաղթանակ տոնեցին 2-0 հաշվով շնորհիվ Էրիկ Գալստյանի եւ Մարատ Հովհաննիսյանի խփած գոլերի:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	12	12	0	0	46–5	36
2. Շիրակ	11	9	2	0	31–4	29
3. Սպարտակ	13	8	2	3	23–12	26
4. Բանանց	13	8	2	3	18–10	26
5. Միկա	13	6	2	5	20–16	20
6. Զվարթնոց	12	6	1	5	34–15	19
7. Արարատ	13	5	3	5	20–18	18
8. Լեռնագործ	13	4	2	7	13–25	14
9. Արցախ	13	3	2	8	12–27	11
10. Դինամո	13	3	1	9	16–39	10
11. Լոռի	13	1	1	11	11–49	4
12. Կոտայք	13	0	4	9	7–31	4

Ռմբարկուները

Արման Քարամյան («Փյունիկ»)	16
Արտյոմ Ադամյան («Միկա»)	11
Հակոբ Մամուլյան («Լեռնագործ»)	8
Վարդան Մինասյան («Փյունիկ»)	7
Արտավազդ Քարամյան («Փյունիկ»)	7
Էդիկ Մանուչարյան («Միկա»)	6
Սարգիս Նազարյան («Զվարթնոց»)	6
Արարատ Հարությունյան («Շիրակ»)	6
Արտյոմ Հակոբյան («Շիրակ»)	6
Մամադու Դիավարա («Փյունիկ»)	6
Մարատ Հովհաննիսյան («Արցախ»)	6

ՇԱԽՄԱՏ

Արդյունավետ տուր

Շախմատի տղամարդկանց ՀՀ առաջնությունը մոտենում է վերջնագծին: Երեկ կայացավ մրցաշարի նախավերջին 8-րդ տուրը: Բոլոր 5 հանդիպումներն էլ արդյունավետ ելք ունեցան: Ուշադրության կենտրոնում առաջատարների Արշակ Մինասյանի եւ Աշոտ Անաստասյանի մրցավեճն էր, որի ելքը շատ բանով կարող էր կանխորոշել չեմպիոնի հարցը: Խաղն ավարտվեց սպիտակներով հանդես եկող Արշակ Մինասյանի հաղթանակով, որը 8 տուրից հետո 6 միավորով միանձնյա գլխավորեց մրցաշարային աղյուսակը: Ի դեպ, Անաստասյանն ընթացիկ առաջնությունում առաջին պարտությունը կրեց: Մասնակիցներից առայժմ միայն Լեւոն Արոնյանն է ընթանում առանց պարտության: Նա 8-րդ տուրում հաղթեց Փաշիկյանին եւ 5,5 միավորով տեղափոխվեց 2-րդ հորիզոնական: 5 միավոր վաստակած Անաստասյանին հավասարվեց Գաբրիել Սարգսյանը, որը սեւ խաղաքարերով պարտության մատնեց Կարեն Ասրյանին (4 միավոր): Վերջին տուրերում հաջող է հանդես գալիս Տիգրան Պետրոսյանը, որն այս անգամ նոր հաղթանակ տոնեց Նալբանդյանի նկատմամբ: Նրա հաշվին գրանցված է 4 միավոր: 4,5 միավոր է վաստակել Արսեն Եղիազարյանը, որը հաղթեց Դավիթ Պետրոսյանին:

Այսօր տեղի կունենա առաջնության ավարտական 9-րդ տուրը: Առաջատարը Արշակ Մինասյանը, մրցելու է Գաբրիել Սարգսյանի հետ: Տուրի մյուս զույգերն են. Եղիազարյան-Անաստասյան, Նալբանդյան-Դ. Պետրոսյան, Արոնյան-Տ. Պետրոսյան, Ասրյան-Փաշիկյան: Հիշեցնենք, որ հանրապետության չեմպիոնը կպարգեւատրվի 1,5 մլն դրամով:

Քառյակը հայտնի է

Տաշքենդում ընթացող թենիսի «Նախագահի գավաթի» խաղարկությունում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի մասնակիցները: Պայքարից դուրս մնաց անցյալ տարվա հաղթող Մարատ Սաֆինը՝ զիջելով թաիլանդցի Շրիչափանին, որի հետ կիսաեզրափակիչում մրցելու է Կաֆելնիկովը: Վերջինս հաղթեց Իվան Լյուբիչիչին (6–3, 6–2): Կիսաեզրափակիչ մյուս զույգը կկազմեն Վլադիմիր Վոլչկովն ու իտալացի Դավիթ Սանգինետին: Վոլչկովը հաղթեց Թոմի Հաասին, որը նախորդ տուրում պայքարից դուրս էր հանել Սարգսյանին, իսկ Սանգինետին ուժեղ գտնվեց Քրիստիան Պլեսի հետ անցկացրած մրցամարտում:

Մեկնարկն այսօր

Իտալացի ֆուտբոլիստները վերջապես կարող են ազատ շունչ քաշել: Երկրի ֆուտբոլի առաջնությունը մեկնարկելու է այսօր: Դա հայտնի դարձավ այն բանից հետո, երբ երկրի առավել հարուստ 6 ակումբներ՝ «Միլանը», «Յուվենտուսը», «Ինտերը», «Ռոման», «Լացիոն» եւ «Պարման» համաձայնեցին ֆինանսական օգնություն ցույց տալ մնացած 11 թիմերին, որոնք չեն կարողանում պայմանագիր կնքել հեռուստաընկերությունների հետ խաղերի հեռարձակման համար: Հիշեցնենք, որ հենց այդ պատճառով առաջին տուրը հետաձգվել էր անորոշ ժամկետով:

Թայսոնը կրկին ռինգ դուրս կգա

Հնարավոր է, որ Մայք Թայսոնը Լենոքս Լյուիսից կրած պարտությունից հետո ռինգ վերադառնա արդեն դեկտեմբերի 7-ին: Այժմ նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվում կազմակերպելու Թայսոնի մենամարտը Կլիֆորդ Էթյենի հետ: Մենամարտի անցկացման վայրն առայժմ անհայտ է:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքով

«Ալ Ղաիդայի» գանձերը տեղափոխվել են Սուդան

Պնդում են եվրոպացի եւ ամերիկացի քննիչները

«Ալ Ղաիդայի» ֆինանսավորման աղբյուրների բացահայտման նպատակով «Մեծ յոթնյակի» պետությունները 2001 թ. հոկտեմբերին ստեղծեցին կեղտոտ փողերի լվացման դեմ ֆինանսական պայքարի խումբ (GAFI): Օրեր խումբն աշխարհի պետություններին կոչ արեց միանալ ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ մղվող պայքարին: Եվրոպայի համագործակցության ու զարգացման կազմակերպության երկրներից եւ ԱՄՆ-ից բացի խմբի մեջ մտնում են Չինաստանը, Հոնկոնգը, Սինգապուրը, բայց դուրս են մնացել արաբական երկրները, Հնդկաստանը եւ Պակիստանը:

«Մոնդ» թերթի տվյալներով, ներկայումս խումբը ձեռնարկել է աշխատանքների երկրորդ փուլը, որի թիրախն ահաբեկչության ֆինանսավորման ոչ պաշտոնական աղբյուրներն են՝ բարեգործական կազմակերպությունները: Սակայն խմբի ղեկավարները խոստովանում են, որ այս փուլը կապված է «որոշակի բարդությունների» հետ:

Եվրոպացի եւ ամերիկացի քննիչները պարզել են, որ չնայած վերջին 11 ամիսներին «Ալ Ղաիդայի» բանկային հաշիվների եւ ֆինանսական ավանդական համակարգի սառեցմանը, աշխարհի վեց տասնյակ երկրներում գործող ահաբեկչական կազմակերպությունը կարողացել է գտնել ֆինանսավորման նոր աղբյուրներ եւ նոր երթուղիներ:

Ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ վերջին մեկ տարում ծավալված պայքարի արդյունքներն ամփոփելով՝ ԱՄՆ գանձապետարանի փոխնախարար Ջիմ Գուրուլը սեպտեմբերի 10-ին մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ «Ալ Ղաիդայի» սառեցված բանկային հաշիվների գումարը 112 մլն դոլար է, դա համարելով ԱՄՆ-ի ռազմավարության «հաջողություն»:

Մինչդեռ քննիչներն ու խուզարկուները խոստովանում են, որ արեւելքում «հավալա» կոչվող եւ ձեռքից ձեռք իրականացվող անանուն գործարքներն անչափ դժվարացնում են ահաբեկչության ֆինանսավորման հետքերի որոնումները: Քննիչները բացահայտել են, որ պատժամիջոցներից զերծ մնալու նպատակով Ուսամա բեն Լադենի աջակիցներն ավելի ու ավելի շատ են շեշտը դնում թանկարժեք մետաղների վրա: Շվեյցարիայի գլխավոր դատախազ Վալենտին Ռոշախերի խոսքերով, «Ալ Ղաիդայի» ֆինանսական պաշարների մեծ մասը փոխարկվել է ոսկու եւ ադամանդների եւ «ներկայումս դուրս է բանկերի վերահսկողությունից»:

Եվրոպական, պակիստանյան եւ ամերիկյան հետախուզական ծառայությունների անցկացրած վերջին քննությունը վկայում է, որ «Ալ Ղաիդայի» ֆինանսիստները շաբաթներ շարունակ Արաբական Միացյալ էմիրություններով եւ Իրանով Սուդան են տեղափոխել ոսկու խոշոր քանակություններ: Թանկարժեք մետաղով լի եւ «անմեղ» տեսքներ կրող բազմաթիվ բեռնարկղներ Պակիստանի Կարաչի նավահանգստից փոքր նավերով տարվել են Իրան եւ Դուբայ, այնտեղից էլ՝ Սուդանի մայրաքաղաք Խարտում: Սա վկայում է, որ «Ալ Ղաիդան» եւ թալիբների նախկին վարչակարգն այսօր էլ ֆինանսական զգալի պաշարներ ունեն եւ ի վիճակի են եկամուտների նոր աղբյուրներ գտնել: Թեհրանը եւ Խարտումը պաշտոնապես մերժել են մեղադրանքները:

Սուդանը փաստորեն վերածվում է «Ալ Ղաիդայի» ֆինանսական նոր կենտրոնի: 1991-1996 թթ. այդ երկիրն ընդունել էր Ուսամա բեն Լադենին, երբ նա զրկվել էր սաուդյան քաղաքացիությունից: Սուդանի առավելությունն այն է, որ ֆինանսապես քիչ է վերահսկվում միջազգային հանրության կողմից, ի տարբերություն «Ալ Ղաիդայի» ավանդական ապաստաններ Սաուդյան Արաբիայի եւ Արաբական Միացյալ էմիրությունների: «Բեն Լադենը սերտ կապեր է ունեցել սուդանցի բանկիրների, գործարարների, քաղաքական շրջանակների եւ հետախուզական ծառայությունների հետ: Մինչ օրս այդ կապերը լիովին խզված չեն», - պնդում է ամերիկացի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը:

Տարիներ շարունակ ոսկին «Ալ Ղաիդայի» եւ թալիբների ֆինանսավորման գլխավոր միջոցն է եղել: Պակիստանցի լավատեղյակ գործարարներից մեկը «Մոնդի» թղթակցին պատմել է, որ թալիբների ոսկու պաշարները գոյացել են «հումքի դիմաց հումք» փոխանակումների շնորհիվ, երբ թալիբների վարչակարգը եւ «Ալ Ղաիդան» ափիոնի եւ հերոինի ընդհատակյա առեւտուր էին անում (մինչեւ 2000 թ. հուլիսը): Թալիբներն «Ալ Ղաիդային» արտոնել էին ափիոնի արտադրության տուրքեր գանձել: 2001 թ. Քաբուլում, թալիբների վարչակարգի անկման նախօրեին ոսկու խոշոր քանակություններ տեղափոխվեցին Դուբայ, այնտեղից էլ՝ ուրիշ «ֆինանսական դրախտներ»: Քննիչների կարծիքով, ընդհատակյա ֆինանսական ցանցը շարունակում է գործել:

Պ. Ք.

☎ 529353 անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Պուշկինի փողոցում, վերանորոգված: Հեռ. 538489, Անդրեաս:
- Վաճառվում է Պարսի խոտված պաստառ սող սար: Գինը 50 դոլար: Հեռ. 24 89 89:
- Վաճառվում է Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ2 կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար: Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց բնակարան գրասենյակի համար: Հասցեն՝ Պուշկինի 72, առաջին հարկ, վերանորոգված: Գինը ամսական 150 դոլար: Հեռ. 522556:
- Վաճառվում է գերմանական 4/4 ջութակ աղեղով եւ ֆուտլյարով: Հեռ. 625034: Գինը 200 դոլար:
- Վաճառվում է կահույք գրասենյակ, գրքերի պահարան եւ 1 բազկաթոռ (արաբական), «Վերիսաս» կարի մեքենա, օգտագործված հեռուստացույց պահեստամասերի համար: Հեռ. 535746:
- Վաճառվում է 12 հատոր «Համաշխարհային ճարտարապետության պատմություն» (ռուսերեն): Հեռ. 535746:
- Փոխանակում եմ 2 սենյականոց բնակարան Վանաձոր քաղաքում Երեւան քաղաքի բնակարանի հետ: Հեռ. 466359, 04455687 (երեկոյան):
- Վաճառվում է PANASONIC KX-F100 ֆաքս (բազմաֆունկցիոնալ): Գինը 350 դոլար: Հեռ. 24 89 89:

FULBRIGHT AMERICAN STUDIES INSTITUTE ON US NATIONAL SECURITY

The Bureau of Educational and Cultural Exchanges of the U.S. Department of State and the United States Embassy to Armenia are pleased to announce the Fulbright American Studies Institute on "U.S. National Security: American Foreign Policy Formulation in an Era of Globalization," January 4 - February 2, 2003. The program is designed as a rigorous four-week academic seminar to provide a deeper understanding of the foundations and formulations of U.S. foreign policy, with specific reference to American views on what constitutes basic U.S. national security and defense requirements and how those views have evolved in the post-cold war era.

Applicants should be experienced foreign university faculty and professionals from institutions of higher education, including national military academies. Officials from the Ministries of Defense and Foreign Ministry may also apply. Good knowledge of English is required. Application forms are available at the U.S. Embassy.

APPLICATIONS SHOULD BE RETURNED TO THE US EMBASSY TO ARMENIA NO LATER THAN SEPTEMBER 24, 2002.

A short description of the program is posted on the Embassy notice board. For detailed information about the program, please contact Ms. Hasmik Mikayelyan at the Public Affairs Section of the U.S. Embassy to Armenia.
E-mail: amerstudies@yahoo.com
Address: Baghramian Street 18, Yerevan

"ԱՄՆ-Ի ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ" ՖՈՒԼԲՐԱՅԹ ԱՄԵՐԻԿԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՄՆ պետքարտուղարության կրթական եւ մշակութային փոխանակումների վարչությունը ԱՄՆ դեսպանության հետ համատեղ հայտարարում են Ֆուլբրայթ ամերիկագիտության դասընթացների «ԱՄՆ-ի ազգային անվտանգություն. ամերիկյան արտաքին քաղաքականության ձեւավորումը գլոբալիզացիայի դարաշրջանում» ծրագիրը (հունվար 4 - փետրվար 2, 2003 թ.): Այս ծրագիրը բաղկացած է չորսշաբաթյա գիտական սեմինարներից, որոնց նպատակն է ավելի մանրամասն ներկայացնել ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականության հիմունքները՝ հիմնական շեշտը դնելով ԱՄՆ-ի ազգային անվտանգության եւ պաշտպանության խնդիրների ամերիկյան տեսակետների եւ եսառըպատերազմյան շրջանում դրանց զարգացման վրա:

Դիմորդները պետք է լինեն դասախոսական կազմի փորձառու անդամներ եւ մասնագետներ համալսարաններից եւ ազգային ռազմական ակադեմիաներից: Ծրագրին կարող են նաեւ դիմել Պաշտպանության եւ Արտաքին գործերի նախարարություններում աշխատող պաշտոնյաներ: Անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր է: Դիմումի ձեւը կարելի է ձեռք բերել ԱՄՆ դեսպանությունից:

Դիմումները պետք է ներկայացնել ԱՄՆ դեսպանություն: Դիմումների ընդունման վերջնաժամկետը 2002 թ. սեպտեմբերի 24-ն է:

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը փակցված է ԱՄՆ դեսպանության ցուցատախտակին: Մանրամասն տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել ԱՄՆ դեսպանության հասարակայնության հետ կապերի բաժնի աշխատակից Հասմիկ Միքայելյանին էլ-փոստով <amerstudies@yahoo.com>. Հասցեն՝ ԱՄՆ դեսպանություն Հայաստանում, Բաղրամյան 18, Երեւան

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իջեւանի համայնքի ավագանու 26.07.2002 թ. թիվ 18 եւ 10.09.2002 թ. թիվ 63 որոշումներով ս/թ սեպտեմբերի 14-ից կազմակերպվում է քաղաքապետարանի սեփականություն հանդիսացող Ղարագյոզյան փողոցի թիվ 10 հասցեում գտնվող «Իջեւան» հյուրանոցի շենքի աճուրդային վաճառքը:

Հյուրանոցի աճուրդային վաճառքի մեկնարկային գինը 10 մլն (տասը միլիոն) դրամ է:

Աճուրդային վաճառքի հաղթողը պարտավոր է չփոխել հյուրանոցային համալիրի նպատակային նշանակությունը եւ այնտեղ առաջին տարում կատարել 55 մլն (հիսունհինգ միլիոն) դրամի ներդրում:

Աճուրդը տեղի կունենա քաղաքապետարանի շենքում՝ 14.10.2002 թ.:

Աճուրդային վաճառքին մասնակցել ցանկացողները կարող են հայտեր ներկայացնել քաղաքապետարան մինչեւ 11.10.2002 թ.:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 3-21-38:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հավատարմագրման ընթացքում գտնվող **«Գրիգոր Զոհրապ»** համալսարանը շարունակում է ընդունելությունը

- **իրավագիտություն**
- **բանասիրություն (ժուռնալիստիկա, օտար լեզուներ)**
- **հոգեբանություն**

ֆակուլտետներում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 54 52 48, 54 47 48 հեռախոսահամարներով:

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. սեպտեմբեր 13-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Հապ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առք* Bid: Լավագույն գին Best price	Առք* Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք* Bid: Քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվազ. գին Day low	Transactions: Առավ. գին Day high	Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: Արժեթղթ. քանակ Total qnt.	Ծավալ Volume
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,000.0	1,000.0	10								
[illegible]	[illegible]	[illegible]				2,500.0	2,500.0	21					
[illegible]	[illegible]	[illegible]				58,000.0	58,000.0	7					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	500.0	500.0	26								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	400.0	400.0	30	10,000.0	10,000.0	720					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,000.0	1,000.0	40								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	990.0	990.0 *	50								
[illegible]	EMKTCO	[illegible]	500.0	500.0	30								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	500.0	500.0	30								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,990.0	1,990.0	10	10,000.0	10,000.0	1,408					
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1,500.0	1,500.0	30								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	500.0	500.0	30								
[illegible]	[illegible]	[illegible]			134								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	300.0	300.0	100				1,000.0	1,000.0	1,000.0	37	37,000.0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2,000.0	2,000.0	10								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	36.0	36.0	5,311				5,500.0	5,500.0	5,500.0	16	88,000.0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2,000.0	2,000.0	30				36.0	37.0	36.1	33,515	1,209,542.0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	7,000.0	7,000.0	20								
[illegible]	[illegible]	[illegible]				5,000.0	5,000.0	280					
[illegible]	[illegible]	[illegible]				10,000.0	10,000.0	1,060					

* [illegible]
** [illegible]
[illegible] www.armex.am
© Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Ավրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

ԷՄ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 13. 09. 2002 Գինը՝ 100 դրամ